T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANA BİLİM DALI

PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİNE YÖNELİK BİR EĞİTİM YAZILIMININ GELİŞTİRİLMESİ

Bader GÜNEŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA – 2007

T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANA BİLİM DALI

PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİNE YÖNELİK BİR EĞİTİM YAZILIMININ GELİŞTİRİLMESİ

Bader GÜNEŞ

Danışman: Yard. Doç. Dr. Mehmet TEKDAL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA – 2007

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Yard. Doç. Dr. Mehmet TEKDAL
(Danışman)

Üye: Prof. Dr. Turan AKBAŞ

Üye: Yard. Doç. Dr. M. Oğuz KUTLU

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

...../..../ 2007

Prof. Dr. Nihat KÜÇÜKSAVAŞ
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ÖZET

PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİNE YÖNELİK BİR EĞİTİM YAZILIMININ GELİŞTİRİLMESİ

Bader GÜNEŞ

Yüksek Lisans Tezi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü
Tez Danışmanı: Yard. Doç. Dr. Mehmet TEKDAL
Haziran 2007, 74 sayfa

Bu araştırmada, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik hizmetlerine yönelik bir eğitim yazılımı geliştirilerek, öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Geliştirilen yazılım, Öğrenci Seçme Sınavına hazırlanan lise son sınıf öğrencilerine yönelik Motivasyon konusu hakkında bilgi vermeyi amaçlamakta ve motivasyonu geliştirmek için taktikler vermektedir. Ayrıca motivasyonun temel taşlarından biri olan özgüven konusuna açıklık getirmekte ve öğrencilere özgüven geliştirme taktikleri sunmaktadır.

Yazılımın, genel, öğretimsel ve ekran tasarım özellikleri bakımından eğitimsel bir nitelik taşıyıp taşımadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma, iki ana aşamada gerçekleştirilmiştir: Birinci aşamada, Macromedia programları ile eğitim yazılımı geliştirilmiştir. İkinci aşamada ise, geliştirilen eğitim yazılımı, genel tarama modeli kullanılarak, üç ana başlık altında toplanmış 25 değerlendirme maddesinden oluşan bir anket uygulaması ile öğrencilerin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Araştırmanın örneklemini; Hatay İli, İskenderun İlçesi, İskenderun Anadolu Lisesi ve İskenderun İbn-i Sina Anadolu Lisesinde okumakta olan, son sınıf öğrencilerinden rasgele seçilen toplam 120 kişilik öğrenci grubu oluşturmuştur.

Araştırmanın bulguları, geliştirilen yazılımın; genel, öğretimsel ve ekran tasarımı özellikleri açısından eğitimsel nitelikler taşıdığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar Destekli Eğitim, Öğretim Teknolojileri, Eğitimsel Yazılım, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, Motivasyon

ABSTRACT

DEVELOPMENT OF PSYCHOLOGICAL COUNSELING AND GUIDANCE SERVICES AN INSTRUCTIONAL SOFTWARES

Bader GÜNEŞ

Master Thesis, Department of Computer Education and Instructional Technology
Supervisor: Asst. Prof. Dr. Mehmet TEKDAL
June 2007, 74 pages

In this research, an instructional software on Psychological Counseling and Guidance Services is developed by the researcher and evaluated according to the viewpoints of the students. The developed software intends to give information about the topic “Motivation” for the students of senior class in high schools who are preparing for the ÖSS (University Entrance Exam) and supplies the students with the tactics to increase motivation. Furthermore, it clarifies the self-confidence issue which is one of the basics of motivation and presents tactics of improving self-confidence.

It is tried to be found out if the software carries an educational quality in the aspects of general, instructional and screen design.

This research is carried out in two phases: In the first phase, an instructional software is developed by Macromedia softwares. In the second phase, the developed educational software is evaluated by the use of a general scanning model under the title of three main fields with consisting of twenty-five item-evaluation-forms and according to the view points of the students. The sample of the research is formed via randomly chosen one hundred-twenty students group who have been studying their final years at İskenderun Anatolian High School and İskenderun İbn-i Sina Anatolian High School in Hatay-İskenderun.

The findings of the research prove that the developed software has qualifications in terms of general, instructional and screen design features.

Keywords: Computer Aided Instruction, Instructional Technology, Educational Software, Psychological Counseling and Guidance, Motivation.

Eşim, Annem, Babam ve Kardeşlerime…

ÖNSÖZ

Öncelikle, çalışmamın her aşamasında yol gösteren danışmanım Yard. Doç. Dr. Mehmet TEKDAL'a, öneri ve eleştirileri ile destek olan Yard. Doç. Dr. M. Oğuz KUTLU'ya ve veri analizi aşamasında yardımlarından ötürü Yard. Doç. Dr. Ahmet DOĞANAY'a sonsuz teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Her konuda oluğu gibi, bu çalışmamda da her türlü desteğini esirgemeyen eşim Bestami GÜNEŞ'e minnettarım.

Eğitimimin her aşamasında olduğu gibi bu çalışmamda da bana olan güvenleri, pozitif düşünceleri ve özverili yaklaşımları için annem, babam ve kardeşlerime ne kadar teşekkür etsem azdır.

Çalışmama seslendirmeleri ile renk katan ve her şeyden önce dostum olan Naciye GÜNEŞ'e en içten teşekkürlerimi sunarım.

Aynı dönemde tez hazırladığım arkadaşım Erkan TİRYEKLİ'ye fikir ve bilgi paylaşımlarından ötürü teşekkür ederim.

Ayrıca, içerik araştırmalarım sırasında deneyimlerini esirgemeyen tüm PDR Uzmanlarına; uygulama çalışmalarım esnasında yardımlarından ötürü İskenderun Anadolu Lisesi ve İskenderun İbn-i Sina Anadolu Lisesi idarecilerine ve öğretmenlerine, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Sekreteri Sibel KOCAŞ'a ve Enstitü Görevlisi Fatih ÇELİKTOPUZ'a teşekkürlerimi sunarım.

Bader GÜNEŞ

İÇİNDEKİLER

Özet…… iii
Abstract…… v
Önsöz…… viii
Kısaltmalar Listesi…… xi
Tablolar Listesi…… xii
Resimler Listesi…… xiii
Ekler Listesi…… xiv

BÖLÜM I

GİRİŞ…… 1
1.1 Problem…… 16
1.2 Araştırmanın Amacı…… 17
1.3 Araştırmanın Önemi…… 18
1.4 Sayıltılar…… 19
1.5 Sınırlılıklar…… 19

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR…… 20
2.1.Türkiye'deki Bilgisayar Destekli Eğitim Çalışmaları…… 20
2.2. Türkiye'deki Bilgisayar Destekli Eğitim Araştırmaları…… 23

BÖLÜM III

YÖNTEM…… 29
3.1 Araştırma Modeli…… 29
3.2 Evren ve Örneklem…… 30
3.3 Veri Toplama Araçları…… 31
3.4 Verilerin Toplanması…… 32
3.5 Geliştirilen Yazılımın Yapısal Özellikleri …… 32
3.5.1 Yazılımın Teknik Özellikleri…… 32
3.5.2 Yazılımın Görsel Özellikleri …… 33

3.5.3 Yazılımın İşlevsel Özellikleri 33
3.6 Verilerin Analizi..... 54

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM 56
4.1 Ders Yazılımının genel özellikleri İle İlgili Bulgular ve Yorum..... 56
4.2 Ders Yazılımının Öğretimsel Özellikleri İle İlgili Bulgular ve Yorum.... 58
4.3 Ders Yazılımının Ekran Tasarım Özellikleri İle İlgili Bulgular ve Yorum.60

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER..... 63
5.1 Tartışma..... 63
5.2 Sonuç..... 65
5.3 Öneriler..... 65

KAYNAKÇA..... 66

EKLER..... 71

ÖZGEÇMİŞ 74

KISALTMALAR LİSTESİ

AÖF: Açık Öğretim Fakültesi

BÖ: Bilgisayarlı Öğretim

BDÖ: Bilgisayar Destekli Öğretim

BDE: Bilgisayar Destekli Eğitim

BİLGEM: Bilgisayar Eğitimi ve Hizmetler Genel Müdürlüğü

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MYO: Meslek Yüksek Okulu

ÖSS: Öğrenci Seçme Sınavı

ÖSYM: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi

ÖSYS: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı

ÖYS: Öğrenci Yerleştirme Sınavı

ÜSYM: Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi

PDR: Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik

RAM: Rehberlik Araştırma Merkezi

N: Verilerin elde edildiği kişi sayısı

Ss: Standart sapma

$\bar{x}$ **:** Aritmetik ortalama

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1 Türkiye'de Eğitim kademelerine göre okul ve öğrenci sayılarının değişimi …… 3
Tablo 2 Yazılımın Genel Özelliklerine İlişkin Öğrenci Görüşleri……. 57
Tablo 3 Yazılımın Öğretimsel Özelliklerine İlişkin Öğrenci Görüşleri……... 59
Tablo 4 Yazılımın Ekran Tasarım Özelliklerine İlişkin Öğrenci Görüşleri……. 61

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1 Arayüz Sayfası..... 34
Resim 2 Ders Sayfası..... 35
Resim 3 Ders Sayfası..... 36
Resim 4 Ders Sayfası..... 37
Resim 5 Ders Sayfası..... 37
Resim 6 Ders Sayfası..... 38
Resim 7 Ders Sayfası..... 38
Resim 8 Ders Sayfası..... 39
Resim 9 Ders Sayfası..... 40
Resim 10 Ders Sayfası..... 40
Resim 11 Ders Sayfası..... 41
Resim 12 Ders Sayfası..... 41
Resim 13 Ders Sayfası..... 43
Resim 14 Ders Sayfası..... 43
Resim 15 Ders Sayfası..... 44
Resim 16 Ders Sayfası..... 45
Resim 17 Ders Sayfası..... 45
Resim 18 Ders Sayfası..... 46
Resim 19 Ders Sayfası..... 47
Resim 20 Ders Sayfası..... 48
Resim 21 Ders Sayfası..... 49
Resim 22 Ders Sayfası..... 50
Resim 23 Ders Sayfası..... 50
Resim 24 Ders Sayfası..... 51
Resim 25 Ders Sayfası..... 52
Resim 26 Ders Sayfası..... 52
Resim 27 CD Haritası Sayfası..... 53
Resim 28 Yardım Sayfası..... 54

EKLER LİSTESİ

Ek 1 Eğitim Yazılımı Değerlendirme Anketi…….. 71
Ek 2 İzin Belgesi…… 73

BÖLÜM I

GİRİŞ

“Eğitim nedir?” sorusuna karşılık eğitim literatüründe çok değişik tanımlar yapılmaktadır. Bunlardan birkaçı aşağıda sıralanmıştır:

> Eğitim; geniş anlamda, bireylerin toplumun standartlarını, inançlarını ve yaşama yollarını kazanmasında etkili olan tüm sosyal süreçlerdir. (Smith, Stanley, Shores, 1957)

> Eğitim, seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin (özellikle okulun) etkisi altında sosyal yeterlik ve optimum bireysel gelişmeyi sağlayan sosyal bir süreçtir. (Good, 1954)

> Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. (Ertürk, 1972)

Bu tanımlardan, genelliği, ürün ile süreci kapsaması ve maksatlı olması nedeniyle en son tanım benimsenmektedir.

İnsanların çevreleriyle doğrudan etkileşimde bulunarak elde ettikleri bilgi ve becerileri diğer insanlara aktarma çabaları eğitim faaliyetlerinin başlangıcı olarak kabul edilirse eğitimin insanlık tarihi kadar eski olduğu söylenebilir. Ancak, uzun insanlık tarihinde, eğitimin toplumsal bir kurum olması oldukça yenidir.

Ülkemizde, Osmanlı İmparatorluğu döneminde dini kurumlar tarafından denetlenen, Sübyan Okulları ve Medreseler olmak üzere iki çeşit okul vardı. Osmanlı İmparatorluğundaki geleneksel okulların kapatılarak eğitim kurumlarının laikleşmesi Cumhuriyetin kurulmasından sonra gerçekleşmiştir.

1973 yılında ise 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununa göre Türk Milli Eğitim Sistemi, örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere iki ana bölümden kurulur. Örgün eğitim, okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar. Yaygın eğitim ise, örgün eğitimin yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar.

Okul öncesi eğitimi, zorunlu ilköğrenim çağına gelmemiş çocukların bedensel, zihinsel ve sosyal gelişimi planlanmış bir ortam içinde sağlayan ve onları ilköğretime hazırlayan bir eğitim akademisidir.

İlköğretim 6 -14 yaş grubunu kapsayan, öğrencilere temel beceri kazandırarak onları hayata ve bir sonraki eğitim kurumlarına hazırlayan bir eğitim devresidir.

Ortaöğretim 15-17 yaş grubunu kapsayan, öğrencilere bir meslek kazandırmayı ve onları yükseköğretim kurumlarına hazırlamayı amaçlayan eğitim devresidir. Ülkemizde ortaöğretim kurumları programlarına göre; Genel Liseler ve Mesleki ve Teknik Liseler olmak üzere ikiye ayrılır. (Fidan, Erden, 1998, 196-219)

Tablo 1: Türkiye'de Eğitim kademelerine göre okul ve öğrenci sayılarının değişimi

Öğretim Yılı	Genel Lise		Mesleki ve Teknik Lise		Toplam	
	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı
1923 –1924	**23**	**1241**	**20**	**2558**	**43**	**3799**
1943 –1944	109	37259	93	11031	202	48290
1963 –1964	288	127968	366	50318	654	178286
1983 –1984	**1220**	**537617**	**1356**	**364176**	**2576**	**901793**
1996 –1997	2522	1252189	3119	973153	5641	2225342
1999 –2000	2663	1506379	3505	938028	6168	2444407
2003 –2004	2831	1963998	3681	1050394	6512	3014392
2004 –2005	**2991**	**1937055**	**3870**	**1102394**	**6838**	**3039449**

(Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Araştırma, Plânlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı)

Tablo 1'e bakıldığında; 1923 – 1924 öğretim yılında Genel Lise okul sayısı 23, öğrenci sayısı 1241, Mesleki ve Teknik Lise okul sayısı 20, öğrenci sayısı 2558; 1983 – 1984 öğretim yılında Genel Lise okul sayısı 1220, öğrenci sayısı 537617, Mesleki ve Teknik Lise okul sayısı 1356, öğrenci sayısı 364176 iken 2004 – 2005 öğretim yılında Genel Lise okul sayısı 2991, öğrenci sayısı 1937055, Mesleki ve Teknik Lise okul sayısı 3870, öğrenci sayısı 1102394 olarak tespit edildiği görülmektedir.

Mesleki ve Teknik Lise mezunlarının gerek tekniker olarak işe yerleşebilme imkânı gerekse sınavsız geçiş hakkı ile Meslek Yüksek Okullarına kayıt yaptırması sonucu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavına hazırlanmaları gerekmeyebilir.

Buna karşılık, Genel liselerin öğretim programı, öğrencileri yükseköğretime hazırlamaya yönelik olduğu için, genel liseye devam eden öğrenci sayısındaki hızlı artış, üniversitelere olan talebi de arttırmaktadır.

Cumhuriyet döneminde, 1960'lı yıllara gelinceye kadar lise mezunları az olduğundan pek çok fakülte, kendisine başvuran bu mezunları sınavsız kabul etmiştir. Kontenjanlarını aşan bir taleple karşılaşan fakülteler seçme işini, genellikle şu yolların birini izleyerek yapmıştır:

1. Başvuru sırasını dikkate alma ve ihtiyaç kadar adayı kabul ettikten sonra kayıtları durdurma
2. Fakültede verilen eğitimin niteliğini dikkate alarak liselerin fen ya da edebiyat kolu mezunlarını kabul etme
3. Başvuranları lise bitirme derecesine göre sıralayarak bu sıraya göre öğrenci alma.

Lise mezunlarının artması ve lise dengi okul mezunlarına da yükseköğretime başvurma hakkı verilmesiyle, yukarıda özetlenen öğrenci seçme yöntemleri ihtiyaca cevap veremez duruma gelmiş; fakülteler kendi amaçlarına uygun giriş sınavları düzenlemeye başlamıştır. Bu son durumda öğrenciler, sınavlara katılabilmek için ülke içerisinde şehirden şehre koşuşturmak zorunda kalmışlar; aynı gün ve saatlere rastlayabilen sınavlardan birine katılıp diğerine katılamama durumlarıyla karşı karşıya kalmışlardır. Bu durum, adaylar ve velileri arasında önemli yakınmalara yol açmıştır.

1960'lı yıllarda, önce bazı üniversiteler kendileri için giriş sınavları düzenlemeye başlamışlar; sonra bazı üniversiteler bu amaçla birlikte hareket etme yoluna gitmişlerdir. Aday sayılarındaki artış, sınavlarda çok sorulu ve objektif tip testlerin hazırlanmasını, başvurma, puanlama, seçme ve yerleştirme, sonuçları bildirme gibi işlemlerde bilgiişlem yöntem ve araçlarından yararlanılmasını gerektirmiştir.

1974 yılında, Üniversitelerarası Kurul, üniversiteye giriş sınavlarının tek merkezden yapılmasını uygun bulmuş ve 1750 sayılı Üniversiteler Kanununun 52. Maddesine dayanarak 22 Kasım 1974 tarihinde Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezini (ÜSYM) kurmuştur. Üniversitelere öğrenci seçme ve yerleştirme işlemleri, 1981 yılına kadar bu merkez tarafından yürütülmüştür.

1981 yılında, Merkez, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 10. ve 45. maddeleriyle Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) adı ile Yükseköğretim Kurulunun bir alt kuruluşu haline getirilmiştir.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı, 1974 ve 1975 yıllarında aynı gün sabah ve öğleden sonra birer olmak üzere iki oturumda, 1976 -1980 yıllarında aynı günde ve bir oturumda uygulanmış; 1981 yılından itibaren iki basamaklı bir sınav haline getirilmiştir.

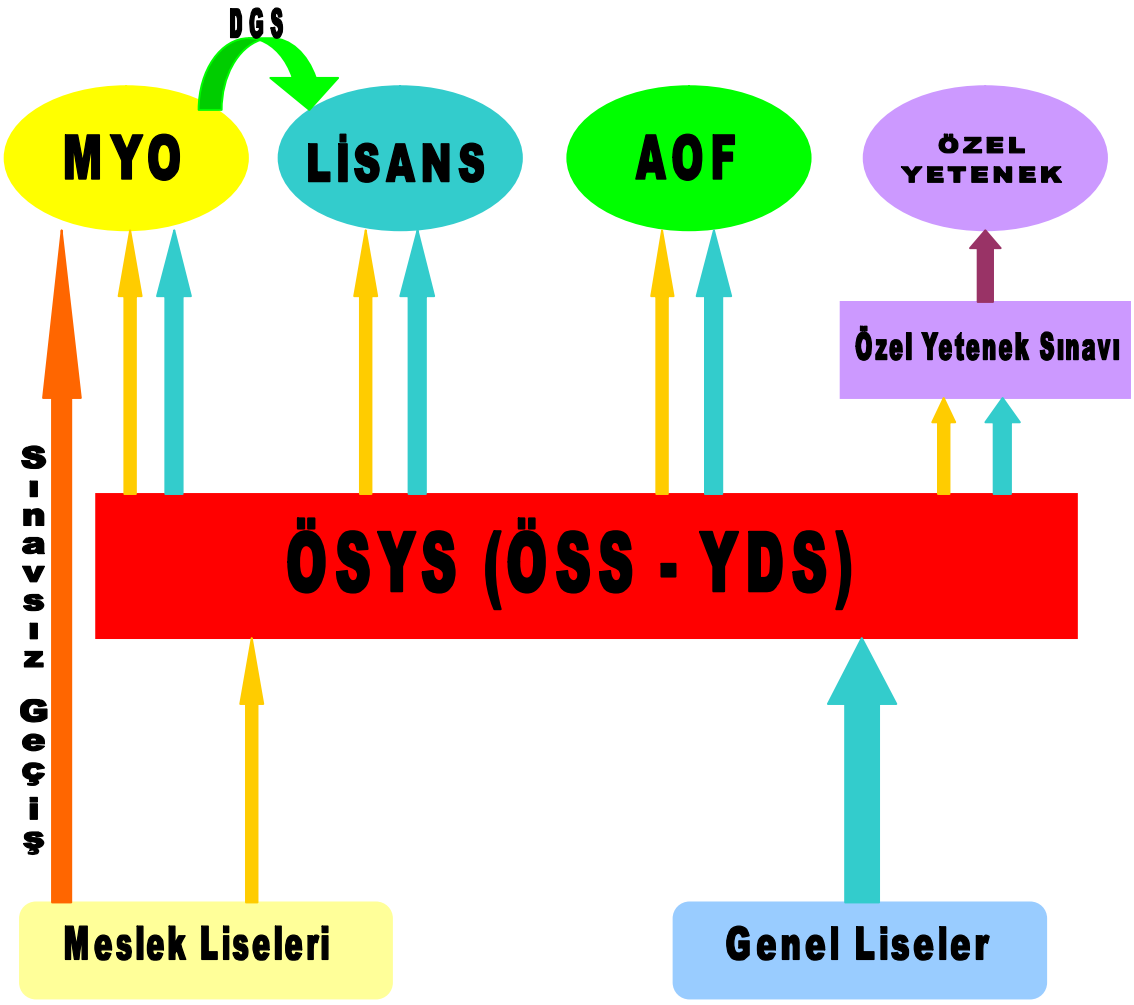
İki basamaklı sınav sisteminde ilk basamağı oluşturan Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) nisan, ikinci basamağı oluşturan Öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS) ise haziran ayı içinde uygulanmaktadır.

1987 yılından itibaren, yükseköğretim programları ile ilgili tercihlerini belli alanlarda toplayan adaylara, sınavda belli testleri cevaplama, diğerlerini cevaplamama olanağı tanınmıştır.

Böylece oluşan Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı sistemi, nispeten daha küçük çaplı bazı değişikliklerle günümüze değin sürüp gelmiştir. (www.osym.gov.tr)

1974 – 2005 yılları arası ÖSYS başvuran ve yerleşen öğrenci sayılarına baktığımızda; 1974 yılında başvuran 229906 öğrenciden sadece 37271'i bir yükseköğretim kurumuna yerleşebildiği görülmektedir. Her geçen yıl başvuran öğrenci sayısı ile yükseköğretim kurumlarının kontenjanı karşılaştırıldığında aradaki

farkın daha da çok arttığı gözlemlenebilmektedir. 1990 yılında 892975 öğrencinin başvurduğu sınav sonrası sadece 196253 öğrenci yerleşebilmiş; 2005 yılında ise 1851618 öğrenci başvurmuşken, 198509 (%32,7) öğrenci lisans programlarına, 180221 (%29,6) öğrenci ön lisans programlarına ve 229264 (%37,7) öğrenci açık öğretim fakültelerine toplam 607994 öğrenci yüksek öğretim kurumuna kayıt yaptırma hakkı kazanmıştır. (Yarımağa, Rehber öğretmenler için ÖSYS seminerleri - Türkiye'de Yükseköğretime Giriş, Çukurova Üniversitesi, 2005)

Şekil 1: Türkiye'de Ortaöğretimden Yükseköğretime Geçiş

Şekil 1'de de görüldüğü gibi; yükseköğretime geçmek isteyen adaylardan Meslek Lisesinden mezun olmaya hak kazanmış veya mezun olmuş adaylar

Meslek Yüksek Okullarına (MYO) sınavsız geçebilmektedir. Meslek Liselerinden Lisans programlarına yerleşmek isteyen adaylar ve Genel Liselerden mezun veya mezun olmaya hak kazanmış adaylar ise Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavına (ÖSYS) girmek zorundadırlar. Adaylar, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme sınavındaki başarı durumlarına göre Meslek Yüksek Okulu (Ön Lisans programları), Lisans programları veya Açık Öğretim Fakültelerine (AOF) yerleştirilmektedir. Özel yetenek gerektiren bölümlere girmek isteyen adaylar ise ÖSYS'de belirli bir başarı gösterdikten sonra girmek istedikleri Yükseköğretim kurumlarının daha önceden belirlediği tarihlerde yaptıkları Özel Yetenek Sınavından da başarılı olmaları gerekmektedir.

Yükseköğretim mezunlarının bile iş bulmakta zorlandığını söyleyebileceğimiz günümüz koşullarında, lise mezunlarının şansının ise oldukça düşük olması kaçınılmazdır. Bu bağlamda, ortaöğretim kurumlarından yükseköğretim kurumlarına geçiş önem kazanmaktadır.

Şekil 1'de de görüldüğü gibi; ortaöğretimden yükseköğretime geçişte adayların büyük bir çoğunluğunun başarı göstermesi gereken Öğrenci Seçme Sınavına hazırlanma sürecinde pek çok faktör öğrenci başarısını etkilemektedir. Bu faktörler arasında bireyin kendini tanıması, hedef belirleme aile ve çevrenin etkisi, özgüven, stres, sınav kaygısı, ders çalışma teknikleri, zaman, çalışma ortamı, motivasyon (isteklendirme) sayılabilir.

Bu noktada psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetleri ön plana çıkmaktadır.

> Rehberlik, kendini anlaması, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitelerini kendine en uygun düzeyde geliştirmesi, çevresine dengeli ve sağlıklı bir uyum yapması ve böylece kendini gerçekleştirmesi için uzman kişilerce bireye verilen psikolojik yardımlardır. (Kepçeoğlu, 2001,13)

> 1890'larda ilk kez Amerika'da öğrencilerin bireysel olarak incelenmesi, öğrencilerle danışma, işe yerleştirme ve izleme, okullarda rehberlikle ilgili görevler alan personelin bulunması gibi

uygulamalara yer verilmiş ve rehberliğin temelleri atılmıştır. Avrupa'da okullardaki rehberlik çalışmaları, daha çok, öğrencilerin akademik gelişmelerine ve mesleklere yönelmelerine dönük olup, öğrencilerin kişisel-sosyal konulardaki duygusal problemleri ile fazla ilgilenilmemekte; test, envanter gibi psikolojik ölçme araçları fazla kullanılmamaktadır.

Ülkemizde ise rehberlik fikir ve kavramı eğitimimize 1950'lerde girmeye başlamıştır. 1951 – 1956 yılları arasında Türk-Amerikan işbirliği içerisinde Amerikalı uzmanlar eğitim sistemimizde incelemeler yapmak üzere Türkiye'ye davet edilirken, öte yandan Ülkemizdeki bazı eğitimciler Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik alanında uzmanlaşmak üzere Amerika'ya gönderilmişlerdir. 1953 yılında Talim ve Terbiye Dairesi'ne bağlı olarak "Test ve Araştırma Bürosu" kurulmuştur. 1954 yılında Ankara ve İstanbul başta olmak üzere altı ilde "Rehberlik ve Araştırma Merkezi" kurulmuştur. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda Milli Eğitim Bakanlığı'nca, okullarda planlı ve programlı rehberlik uygulamalarının başlatılması öngörülmüştür. (Akt. Kepçeoğlu, Kalkınma Planı II. , 1967, 258)

Psikolojik Danışma ve Rehberlik uygulamalarına giren okulların sayısı 1971-72 öğretim yılında 50'ye, 1972-73 öğretim yılında 64'e, 1973-74 öğretim yılında ise 91'e çıkarılmıştır. 2004 - 2005 öğretim yılında ise Milli Eğitim Bakanlığının istatistiklerine göre Türkiye genelinde 35581 İlköğretim okulunda görev yapan PDR uzmanı sayısı 3725, 6838 lisede görev yapan uzman sayısı 3157'dir. Türkiye genelinde kurulan127 Rehberlik Araştırma Merkezi'nde (RAM) ise 809 uzman görev yapmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığına göre PDR uzmanı ihtiyacı 11000 iken bilimsel ilkelere göre bu sayı 45000 ve üzeridir. (Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği, www.pdr.org.tr)

Ülkemizde bugünkü koşullarda dahi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik uzmanı sayısı yeterli değildir. Norm kadro çalışmalarında,

rehber öğretmen normuna esas ölçütler yüksek tutulmasına rağmen, PDR alanında yetişmiş uzmana halen ihtiyaç duyulmaktadır. Açığı gidermek için, eğitim bilimleri fakülteleri ile eğitim fakültelerinin eğitim programları-öğretim, ölçme-değerlendirme, eğitim yönetimi-ekonomisi-plânlaması ve halk eğitimi bölümlerinden mezun, hâlen sınıf öğretmeni olarak görev yapanlardan koşulları uygun olan yaklaşık 600 öğretmen, 2000 yılında rehber öğretmen olarak görevlendirilmiş, öğretim yılı içerisinde başarılı bulunanların yılsonunda hizmet içi eğitime alınarak branşlarının rehber öğretmen olarak değiştirilmesi öngörülmüştür. 600 sınıf öğretmeni rehber öğretmen olarak görevlerine devam etmektedir. (MEB Personel Genel Müdürlüğü)

Ancak bu öğretmenlerin branşlarının değiştirilmesi sağlanamamıştır. Ayrıca, rehber öğretmenliği esas alan eğitimi almasına rağmen sınıf öğretmeni olarak görevli 186 öğretmenin branşları Ağustos 2001'de rehber öğretmen olarak değiştirilmiştir. Bu iki düzenlemeyle sağlanan yaklaşık 886 öğretmen kaynağı, üniversitelerden bir yılda gelen kaynağa yakın olmuştur. (MEB Personel Genel Müdürlüğü)

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri, bir uzmanlık alanı olarak profesyonel düzeyde yürütülecek hizmetleri kapsar. Okullarımızda bu alanda yetişmiş uzman oranı, İlköğretim kurumlarında %1, Ortaöğretim kurumlarında %9'dur. Geri kalan %91-99'unda ise rehberlik faaliyetleri gerek yasal düzenlemelerle, gerekse pratikteki koşullar açısından tamamen sınıf öğretmenlerine veya "sınıf rehber öğretmeni" tanımlamasıyla herhangi bir alan öğretmeninin sorumluluğuna bırakılmıştır. Kuşkusuz okulda bir rehber öğretmenin bulunması da öğrenci sayısı açısından öğretmenlerin bu konudaki rol ve sorumluluğunu azaltan bir durum değildir. (Yeşilyaprak, 2004, Önsöz)

Hızlı nüfus artışı ile beraber görülen eğitime olan sosyal talebin artışı, bilgi patlaması ve eğitimle sosyo-ekonomik ilişkiler değerinin ön plana çıkması gibi faktörler, eğitimde yeni teknolojilerin kullanılmasını ve *daha çabuk, daha iyi öğrenme ve öğretmeyi* sağlamak için yeni eğitsel teknik ve yöntemlerin geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır (Alkan, 1987, 5-6). Eğitime olan sosyal talep artışı ve bilgi patlamasının oluşturduğu sorunları çözmede, çok sayıda okul inşa etme ve öğretmen istihdam etmenin yeterli olamayacağı artık anlaşılmıştır. Yine yukarıda belirtilen eğitimle sosyo-ekonomik ilişkiler değeri bağlamında hızlı bir değişim içindeki teknolojik toplumda, daha iyi bir yaşamın gereği olan öğrenmenin öneminin gittikçe artmasına karşın, istatistiksel göstergeler (ABD'de), özellikle lise çağlarında okuldan ayrılma oranlarının gittikçe artmakta olduğunu göstermektedir. Bu okul kademesinde öğrenimlerini sürdüren pek çok öğrencinin kendi öğrenme yetenekleriyle ilgili düşünceleri ve benlik kavramları (Self Image), öğretim ortamında karşılaştıkları yetersizlikler nedeniyle olumsuz yönde etkilenmektedir (Reigeluth, 1983a, 5).

Bilindiği gibi eğitim yaşam boyu devam eden bir süreçtir ve insanlar bu süreçte çeşitli durumlarla etkileşimde bulunurlar. Öğrenme bu tür etkileşimler sonucu bireyde oluşan kalıcı izli davranış değişikliğidir (Ormord, 1990, 6). Bireyler bu etkileşimler sonucu *bilgi, beceri, alışkanlık, tutum ve değerleri* öğrenirler. Öğretme ise ;herhangi bir öğrenmeyi kılavuzlama veya sağlama faaliyetidir (Ertürk, 1994, 83; Senemoğlu, 1997, 94). Öğrenme ve öğretme alanlarında yapılan araştırmalar incelendiğinde, öğrenme konusunda yapılan çalışmaların yüzyıllardır devam ettiği, ancak öğretme konusunda yapılan çalışmaların uzun süre ihmal edildiği ve öğretim kuramı geliştirme çalışmalarının oldukça yeni yapılmaya başlandığı görülmektedir (Fidan, 1985,33 ; Köymen , 1996, 35). Ayrıca Köymen (1996, 35), öğrenme ve öğretim kuramları arasındaki farka değinerek, öğretim kuramlarının öğretim yapanların (bu öğretmen, TV, radyo, bilgisayar, yazılı materyal vb. olabilir.)

herhangi bir bilgiyi (davranışı) kazandırırken yapması gereken davranışları, öğrenme kuramlarının ise öğrenenin ne yaptığını, davranıştaki değişmelerin nasıl olduğunu ve bunun nedenlerinin araştırıldığı alanlar olduğu üzerinde durmaktadır. (Kutlu, 1999, 1- 2)

Reigeluth'un da vurguladığı gibi (1983a, 6), eğitimde şu anda karşılaşılan ve yukarıda belirtilen temel sorunlar, tarım alanında McCromack'ın ilk biçerdöver makinesini geliştirdiği dönemde yaşanan bazı sorunlarla benzeşmektedir (ör. Daha az zamanda daha çok üretim gereksinimi, bilimsel ve teknolojik gelişmeler sonucu artan ürünün daha kısa sürede tarladan toplanması gereği vb.). Özellikle öğretim tasarımı (instructional design) alanında geliştirilen bir çok kuram ve modellerin bu alanın gelişme sürecine etkisi ile, öğretme ve öğrenme sorunlarının çözümündeki rolü, McCromack'ın ilk biçerdöver makinesini icat ederek tarıma yapmış olduğu katkıya benzer bir katkı olarak görülmektedir (Hashim ve Tik, 1997, 61).

Geleneksel sistemlerin karşı karşıya kaldıkları sorunları çözümleyebilmek için yapılan çalışmaların ürünlerinden biri olarak ortaya çıkmış olan eğitim teknolojisi, eğitimle ilgili kuramların en etkin ve olumlu uygulamalara dönüştürülebilmesi için personel, tasarım, araç-gereç, süreç ve yöntemlerden oluşturulmuş bir sistemler bütünüdür. Eğitim teknolojisi; davranış bilimlerinin iletişim ve öğrenmeyle ilgili verilerine dayalı olarak, eğitimle ilgili ulaşılabilir insan gücü ve insan gücü dışı kaynakları uygun yöntem ve tekniklerle akıllıca ve ustaca kullanıp sonuçları değerlendirerek bireyleri eğitimin özel amaçlarına ulaştırma yollarını incelemektedir. Çağdaş eğitim teknolojisi, çok boyutlu olanakları ve ileri potansiyeli ile artan öğrenci sayısı, bilgi patlaması ve insanların bütün uğraş alanlarında gereksinim duydukları ileri düzeyde eğitim ve mükemmeliyet taleplerinden doğan okul sistemi üzerindeki baskıları gidermede eğitimcilere yardımcı olabilmektedir. (Çilenti, 1991)

Eğitim teknolojisinin anlamı, başlangıçta araç-gereçle sınırlı iken, bugün ortam, teknolojik sistem, disiplin ve performans mühendisliği anlamında geniş kapsamlı bir eğitim alanını kapsamaktadır. Bu teknoloji, bugünkü durumuna hızlı ve sürekli bir gelişim süreci sonucunda erişmiştir. Bugünkü anlamıyla eğitim teknolojisi, insanın öğrenme olgusunu tüm yönleriyle sistematik ve bilimsel olarak analiz etmek ve bunlara çözümler getirmek üzere ilgili tüm öğeleri (insan gücünü, bilgiyi, yöntem ve teknikleri, araç-gereçleri ve gerekli düzenlemeleri) işe koşarak uygun tasarımlar geliştiren, uygulayan, değerlendiren ve yöneten eğitim bilimleri ile ilgili bir teknolojidir. Diğer bir ifadeyle eğitim teknolojisi öğrenme-öğretme süreçleriyle ilgili özgün bir disiplindir.(Alkan, Deryakulu, Şimşek; 1995)

Bugün eğitimde karşılaşılan sorunların çözümünde teknolojinin getirdiği yenilikleri çeşitli yönlerden incelemek ve bu yeniliklerden en uygun düzeyde yararlanmak kuşkusuz verilecek olan eğitimin kalitesini de aynı düzeyde arttıracaktır. Çağdaş eğitim teknolojisinin eğitim uygulamaları için sağladığı olanaklardan bazıları şöyle sıralanabilir(Alkan, Deryakulu, Şimşek; 1995):

- Serbestlik ve inisiyatif sağlama,
- Seçenekleri çoğaltma,
- Zengin yaşantı ortamı sağlama,
- Bireyi grup tekelinden kurtarma,
- Öğrenciye bireysel ve bağımsız öğrenme olanağı sağlama,
- Birinci kaynaktan bilgi sağlama,
- Fırsat eşitliğine çözüm getirme,
- Eğitimde kalite sağlama,
- Eğitim hizmetlerini ekonomikleştirme,
- Yaratıcılık gücü geliştirme olanağı sağlama,
- Uzman personelden yararlanma olanağı sağlama,
- Eğitim programlarında esneklik, çeşitlilik ve standartlaşma sağlama,

- Öğrenme hızını arttırma,
- Öğretim hizmetlerine aynı anda hem bireyselleşme hem de kitleselleşme özelliği kazandırma,
- Standartlaştırılmış, sürekli olarak kullanılabilen ve çoğaltılabilen öğretme modül ve sistemleri geliştirme ve uygulama olanağı sağlama,
- Öğrenme-öğretme süreçlerinin etkinlik ve verimini arttırma olanağı sağlama

gibi eğitimi çağın, toplumun ve bireylerin beklenti ve gereksinimlerine uygun hale getirme ile ilgili olanaklardır. (Alkan, Deryakulu, Şimşek; 1995)

Bork (1985, 25), Alkan (1986, 9), Castellan (1987, 109), Oliveria (1988, 302), Hong (1989, 213), Lillie, Hannum, Stuck (1989, 3) ile Barker ve Manji (1992, 229) gibi bir çok eğitim teknoloğu, bilgisayarların özellikle 1980'lerden sonra toplumları yoğun bir şekilde etkilemeye başladığını, bunun sonucu olarak gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin hemen hemen tümünün eğitim sistemlerini bilgisayarla donatmak için büyük bir çaba içine girdiklerini belirtmektedirler. Örneğin ABD'de (Heddens ve Speer, 1997, 337), 1981 yılında okulların sadece %18'inde öğretim amaçlı tek bir bilgisayar bulunurken, 1995'te bu oran %99'a ulaşmıştır. Artık liselerde her 6 öğrenciye, ilköğretimde ise her 12 öğrenciye bir bilgisayar düşmekte, bu hızlı gelişim bilgisayar öğrenmeleri ve kullanmaları hususunda öğretmen ve yöneticilere de baskı yapmaktadır. Lehsin, Pollack ve Reigeluth'a göre de (1992, 295), bilgisayarlar öğretim ortamlarının geçmişteki bütün teknolojik kazanımlarını tek başına sağlama potansiyeline sahiptir. Ses, farklı karakter ve punto, yanıp sönme, renk, canlandırma, benzeşim gibi sayısız dikkat odaklama araçları bilgisayarlar aracılığıyla kolayca ve başarılı bir şekilde öğrenciye sunulabilmektedir. Alkan da (1987, 150), bilgisayarların eğitimde kullanılma zorunluluğunun bugün herkes tarafından kabul edildiğini, bilgisayarların "öğretim işlevi, eğitsel verileri düzenleme ve değerlendirme işlevi ile eğitim

sektörünün yönetimine yönelik işlevi" olmak üzere en azından üç temel işlevi bulunduğunu belirtmektedir.

Buna benzer olarak Alessi ve Trollip (1985, 50-52) ile Bitter (1989, 12-19) ise bilgisayarların eğitimde kullanım biçimlerini *bilgisayarların yönetim amaçlı kullanımı (muhasebe, kayıt tutma, ders programı hazırlama vb.), bilgisayarların öğretimi (bilgisayar kullanımının öğretilecek bir konu olarak ele alınması) ve bilgisayarlarla öğretim (öğrenme-öğretme süreçlerinde temel yada yardımcı bir araç olarak kullanılması)* olmak üzere üç başlık altında sınıflamaktadır. Ayrıca Alessi ve Trollip (1985, 52) bilgisayarla öğretim yönteminin *Özel Ders (Tutorial Instruction), Alıştırma ve Uygulamalar (Drills and Practices), Benzeşimler (Simulations), Öğretimsel Oyunlar (Instructional Games) ve Testler (Tests)* şeklinde değişik biçimleri bulunduğunu belirtmektedir. (akt., Kutlu, 1999)

Bilgisayarların öğretimde kullanımı ile Bilgisayarla Öğretimin (BÖ) olumlu ve olumsuz yanları, öğretim sürecindeki etkililiği üzerine bugüne dek birçok araştırma yapılmış olup araştırmalar devam etmektedir. Yapılan bazı çalışmalara göre önemli bulunan hususlar belirtilmiştir. Kulik ve Cohen (1980), yaptıkları çalışmada BÖ sürecinin ileri düzeydeki öğrencilerin üzerinde olumlu etki yaptığını saptamışlardır. Bu çalışma 59 araştırmayı içermekte olup üniversite düzeyinde dersleri kapsamaktadır. BÖ esasına dayalı bu dersleri alan öğrenciler öğrenci yetenekleri düzeyine göre .25 standart kayma civarında etkili bulunmuştur. Kulik, Bangert ve Williams (1983) başka bir çalışmada 51 tane deneysel çalışmayı analiz ederek, BÖ süreci içinde dersleri öğrenmenin, 6. sınıftan 12. sınıfa kadar olan öğrencilerin bilgisayara karşı tutumları BÖ derslerinin sonuçları bakımından çok anlamlı ve olumlu bulunmuştur. BÖ'nün kullanıldığı derslerde öğrencilerin ders başarı puanları başarı yüzdeleri %50'den %63 düzeyine çıkarak 32 standart kayma olarak yükselmiştir (İpek, 2001, 23).

Bu araştırma bulguları ve onlardan oluşan düşünceleri hesaba katarak belirtirsek, BÖ'nün yararları, Bireysel kontrol ile hareket sağlama, katılarak öğrenme, değişiklik yapma olanakları sunma, verileri rahatça kaydetme, kullanımda esneklik ve değişik seçenekler ve kullanılan süreyi ayarlama bakımından uygunluk şeklinde sıralanabilir (İpek, 2001, 24-25).

Altıntaş ve Kaya'nın (2001, 171-174), psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde bilgisayar kullanımı ile ilgili olarak farklı yerlerde görev yapan ve farklı akademik kariyerli 111 kişilik örneklem grubu üzerinde yapmış oldukları araştırmada PDR uzmanlarının hangi amaçlar doğrultusunda bilgisayar kullandıklarını tespit edilmiştir. Bu araştırmaya göre, PDR uzmanları tarafından Word kelime işlemci programının kullanım oranı %71,17 ile en yüksek seviyededir. Bunu %49,55 ile Excel programı izlemektedir. Daha sonra sırasıyla %24,32 ile İnternet, %20,72 ile özel paket programlar gelmektedir. Az sayıda personelin (%5,41) veri çözümlemede SPSS'i kullandığı, aynı işlevi gören Statistica'nın kullanım oranının düşük (%0,90) olduğu ortaya çıkmıştır. Yazılım hazırlama programları olan Visual Basic, Visual C++ ve Delphi'nin hiç kullanılmadığı görülmektedir.

Amerika'da Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetlerini www.letstalkcounseling.com adresi aracılığıyla online olarak internet üzerinden gerçekleştiren, uzman psikologlar ve rehberler tarafından kurulan bir kuruluş mevcuttur. Sitede belirli başlıklar - Daha kaliteli yaşam, uyuşturucu ve alkol, dengesiz beslenme, iş bulma, yasal danışmanlık, evlilik ve aile, ebeveyn olma, stres ve anksiyete (kaygı bozuklukları), dini danışmanlık – altında geniş çaplı psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetleri verilmektedir. Bu hizmetler üyelerin isteğine bağlı olarak e-conferans, chat odası, ofis ziyareti şeklinde sunulmaktadır. Ayrıca üyelerin bilgi paylaşımı yapabilecekleri e-mail grupları oluşturulmuştur.

Ülkemizde Yıldız T. , Yıldız Ö. (2005) tarafından “Mesleki Yönlendirmede Web Desteği” adı altında ilköğretim 8. sınıf öğrencileri, velileri ve öğretmenlerine yönelik mesleki yönlendirme faaliyetlerinin uygulanabilirliğini arttırmak amacıyla yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Katırcı (2002) ise “Okul Rehberlik Hizmetlerinde Bilgisayar Kullanımı (Eğitsel Bir Yazılım Geliştirme)” adı altında yüksek lisans tezi hazırlanmıştır.

Öztürel (1987, akt, Demir, 2004), bilgisayarla öğretimi matematik öğretiminde kullanmıştır. Uygulamayı, Ankara Bahçelievler Endüstri Meslek Lisesi’nde yapmıştır. Matematik öğretiminde BDÖ’nün geleneksel öğretimden daha etkili olduğunu gözlemlemiştir.

1.1 Problem

Türkiye’de liselerden herhangi bir yükseköğretim kurumuna geçiş yapmak isteyen öğrencilerin büyük çoğunluğu – Meslek Liselerinden ilgili alanda Ön lisans programlarına sınavsız geçiş yapmak isteyenler hariç - ÖSS sınavından belli bir başarı göstermek zorundadır. Dolayısıyla Türkiye’de ÖSS sınavı büyük bir kitle – öğrenciler, veliler ve öğretmenler – için oldukça önem kazanmaktadır.

2005 yılı ÖSYS istatistiklerine göre; ÖSS sınavına 1851618 öğrenci başvurmuşken, 198509 (%32,7) öğrenci lisans programlarına, 180221 (%29,6) öğrenci ön lisans programlarına ve 229264 (%37,7) öğrenci açık öğretim fakültelerine toplam 607994 öğrenci yüksek öğretim kurumuna kayıt yaptırma hakkı kazanmıştır. 1243624 öğrenci yani başvuran öğrencilerin büyük bir çoğunluğu herhangi bir yükseköğretim programına yerleşememiştir ve bu sayının her geçen yıl katlanarak artması kaçınılmazdır.

Bu noktada psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetleri ve bu alanda yetişmiş uzman sayısı ön plana çıkmaktadır. Ülkemizde rehberlik fikir ve kavramının Amerika işbirliği ile ilk kez 1950’lerde eğitim sistemimize girdiği yani henüz çok yeni olduğu göz önünde tutulduğunda bu alanda ihtiyaçların oldukça çok olması beklenen bir durumdur. Türkiye’de 2005 yılı itibariyle Milli Eğitim

Bakanlığı istatistiklerine göre PDR uzmanı ihtiyacı 11000 iken bilimsel ilkelere göre bu sayı 45000 ve üzeridir. Bu ihtiyacın sadece uzman yetiştirme ve görevlendirme ile yakın zamanda tam anlamıyla giderilemeyeceği bir gerçektir.

PDR hizmetlerinden mahrum kalan öğrenci sayısı oldukça fazladır. Bu durumda her öğrencinin PDR alanındaki ihtiyacını gidermek adına “Eğitim Yazılımı Geliştirme” kavramı önem kazanmaktadır. Eğitim yazılımları daha kısa sürede, daha çok öğrenciye, yer ve zaman bağımlılığı olmaksızın, bireysel öğrenme hızına en uygun eğitim araçlarıdır. Ancak, ulaşılabilen kaynaklar çerçevesinde; Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetlerine yönelik geliştirilen eğitim yazılımı sayısı oldukça azdır.

Bu gerekçeler ve ihtiyaçlar doğrultusunda; sıklıkla ihtiyaç duyulan PDR hizmetlerini vermeye yönelik bir eğitim yazılımının geliştirilmesi gerekliliği tespit edilmiştir. Bu sebeple; yapılan çalışmada, öncelikle Öğrenci Seçme Sınavına hazırlanan öğrencilere yönelik ders çalışma motivasyonunu arttırmayı amaçlayan bir eğitim yazılımı geliştirilmiş ve geliştirilen yazılım lise son sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Daha sonra yazılımın eğitimsel niteliklerinin belirlenebilmesi için, araştırmacı tarafından geliştirilen “Eğitim Yazılımı Değerlendirme Anketi” öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; ÖSS’ye hazırlanan öğrencilere yönelik ve Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik (PDR) uzmanlarına, öğrenciler tarafından sıklıkla iletilen problemlerden biri olan “Motivasyon” konusunu kapsayacak şekilde yardımcı bir eğitim yazılımının geliştirilmesi ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesidir.

Hazırlanan eğitim yazılımının aşağıdaki öğeler açısından, eğitimsel bir nitelik taşıyıp taşımadığı incelenmiştir.

- Yazılımın Genel Özellikleri
- Yazılımın Öğretimsel Özellikleri

- Yazılımın Ekran Tasarım Özellikleri

Bu değerlendirmeler sonucu, geliştirilen programın, yeterli ve yetersiz yönleri belirlenerek, ileride geliştirilecek PDR hizmetlerine yönelik yazılımların, daha etkin ve gelişmiş özelliklere sahip olmaları için yol gösterici bir çalışma olması düşünülmüştür.

1.3 Araştırmanın Önemi

PDR teriminin ülkemiz literatürüne 1950'lerde girdiği ve okullarımızda PDR alanında yetişmiş uzman oranının İlköğretim kurumlarında %1, Ortaöğretim kurumlarında %9 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, PDR alanında halen büyük bir eksikliğin var olduğu söylenebilir. Bu eksikliği gidermek için rehberlik hizmetlerinin sorumluluğunu tamamen sınıf öğretmenine bırakma gibi çalışmalar öğrencilerin ihtiyaçlarını giderme adına yeterli değildir. Gerek öğrenci sayısının çokluğu gerekse ÖSS sınavının önemi ve öğrenciler üzerindeki etkisi düşünüldüğünde daha fazla öğrenciye daha kısa sürede ve daha profesyonelce sunulacak bir hizmete ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktada ülkemizde Bilgisayar Destekli Öğretimin gelişimi açısından da büyük bir role sahip olan "Eğitim Yazılımı Geliştirme" kavramı öne çıkmaktadır.

İlgili literatür taraması yapıldığında: Ülkemizde PDR alanına yönelik hazırlanmış eğitim yazılımlarının, genellikle "Tercih Robotu", "Tercihmatik" gibi isimler altında; puan hesaplama, tercih listesi hazırlama, üniversiteler hakkında tanıtıcı bilgi verme vb. amaçlarla hazırlandığı görülmüştür. Puan hesaplama veya tercih yapmanın öncesinde, tercih yapabilecek puana sahip olma yolunda öğrencilere rehberlik edebilecek eğitim yazılımı yok denecek kadar azdır.

Hazırlanan eğitim yazılımı; PDR uzmanlarının yükünü hafifletmesi, ÖSS sınavına hazırlanan öğrencilerin, uzman görüş ve önerileri ışığında rehberlik hizmetleri alanındaki eksikliklerini ve kaygılarını giderme yolunda, bireysel olarak, zaman ve mekan bağımlılığı olmaksızın başvurabilecekleri yardımcı bir kaynak olması, Bilgisayar Destekli Öğretimin (BDÖ) gelişimi ve yaygınlaşması ve yeni araştırmacılara yol gösterecek bir çalışma olması açısından önemlidir.

1.4 Sayıltılar

1) Eğitim yazılımının içeriğini belirleme açısından yardım ve desteği alınan farklı konumlarda- Okul Rehber Öğretmenleri, Sınıf Rehber Öğretmenleri, Özel Dershane Rehber Öğretmenleri, Rehberlik Araştırma Merkezi (RAM) uzmanları, Çukurova Üniversitesi PDR Bölümü Öğretim Görevlileri - görev yapan PDR uzmanlarının sundukları görüş ve önerilerin, samimi, gerçeğe uygun olduğu kabul edilmiştir.

2) Öğrenci Seçme Sınavına hazırlanan öğrenciler uygulanan Eğitim Yazılımı Değerlendirme Anketini içten ve samimi bir şekilde cevaplandırmıştır.

1.5 Sınırlılıklar

Bu araştırma, bilgisayar destekli öğretim için bir eğitim yazılımının geliştirilmesi ve geliştirilen yazılım ise Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri içerisinden, sıklıkla ihtiyaç duyulduğu uzman görüşleri sonucu tespit edilen “Motivasyon” konusunu kapsayacak şekilde sınırlı tutulmuştur.

Araştırma bulguları, uygulamanın yapıldığı Hatay İli İskenderun İlçesi İskenderun Anadolu Lisesi ve İskenderun İbn-i Sina Anadolu Lisesi son sınıf öğrencileri arasından rasgele seçilen toplam 120 kişilik öğrenci grubuyla sınırlıdır.

Ayrıca hazırlanan eğitim yazılımı, Macromedia Director 8.5 ve Lingo, Macromedia Flash 8, Photoshop 6.0, Audio Editor Gold programları özellikleri ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Türkiye'deki Bilgisayar Destekli Eğitim Çalışmaları

Türkiye'de de ders yazılımlarının kalitesinin artırılması amacıyla çeşitli araştırmalar yapılmaktadır. Ancak bu araştırmaları incelemeden önce Türkiye'de bilgisayar ve bilgisayar destekli öğretime ilişkin gelişmeler hakkındaki bilgilere yer verilmiştir.

Türkiye'de bilgisayarın öğretim hizmetinde kullanılması ile ilgili çalışmalar, ortaöğretimde bilgisayarla öğretim konusunun gündeme gelmesi ile başlamıştır. 1984 yılında üniversitelerdeki ilgili bölümlerin öğretim üyeleri ile bakanlık yetkililerinden oluşan bir özel ihtisas komisyonu kurulmuş ve komisyon aynı yıl çalışmalarına başlamıştır. 1985 – 1986 Öğretim yılında tespit edilen bazı lise ve dengi okullarda bilgisayar öğretimi ve bilgisayar destekli öğretimin başlatılması, bu okullarda görev alacak öğretmenlerin yetiştirilmesi, pilot okullarda yapılan uygulama sonuçlarına göre sistemin yaygınlaştırılması konularında tavsiye kararı alınmıştır (MEB Ortöğ. Bilg. Eği. İht. Kom. Raporu,1984).

1985 Yılında öğretmen eğitimi için M.E.B. Eğitim Araçları ve Donanım Dairesi Başkanlığının koordinesi altında, bilgisayar firmalarınca kurslar düzenlenmiştir(Güneş, 1991). 1985 – 1986 öğretim yılından itibaren 101 orta dereceli okula bilgisayar laboratuarı kurulmuş, her okuldan 2 öğretmen 5 hafta süreli hizmetiçi eğitim kurslarına alınarak yetiştirilmiştir (IBM BDE, 1990). 1986 – 1987 öğretim yılında "Bilgisayara Giriş" adı altında lise son sınıf öğrencilerine haftada 3 saat kurs şeklinde, ders verilmeye başlanmış ve bu kurslara toplam 2805 öğrenci katılmıştır (Keser, 1989). Uygulama bilgisayar eğitimi çalışmalarıyla devam ederken, devlet bakanlığınca "bilgisayar destekli öğretim"

çalışmaları da başlamıştır. 1987 – 1988 öğretim yılında, tüm orta eğitim kurumlarında bilgisayar destekli öğretime geçilmesi düşünülmüş, ancak 1989 – 1990 öğretim yılında projenin uygulama aşamasına geçmesi sağlanabilmiştir (MEB Ortaöğ. Eği. İht. Kom. Raporu, 1984; BDE Prj. Dan. Kurl. Topl.II, 1990).

1989 – 1990 öğretim yılında, 58 okulda yapılan deneme uygulamaları için, yaklaşık 6 milyar TL harcama yapılmıştır. Bu uygulamalar esnasında; 18 okul için 378 bilgisayar satın alınmış, 37 ders için toplam 2000 derslik ders yazılımı geliştirilmiş, 40 okul için daha önce alınan 800 bilgisayarın geliştirilen ders yazılımları ile eğitim ve öğretimdeki etkinliği artırılmış ve 750 öğretmenin eğitimi tamamlanmıştır (BDE Prj. Dan. Kurl. Top. II, 1990; METARGEM, 1991).

1989 yılında hazırlanan VI. Beş Yıllık Kalkınma Planında, bilgisayar destekli öğretimin yaygınlaştırılması gereği üzerinde durulmuş (DTP,1990), 1990 – 1991 öğretim yılında ise 100 milyar harcama yapılmak suretiyle 396 okul için 6500 bilgisayar, 141 ders için 5000 saatlik yazılım ve 5000 öğretmenin, bilgisayar ve ders yazılımı konularında eğitimi gerçekleştirilmiştir (Aksoy,1991).

1992 yılında, Dünya Bankası ve ilgili kamu ve özel kurumların işbirliği ile hazırlanan proje çerçevesinde öngörülen hususların hayata geçirilmesi için bir plan hazırlanmış, kamuda bilgisayar kullanımını yaygınlaştırma politikası, yazılım sanayini geliştirme, milli veri tabanı ile bilgi politikası ve bilgitel – bilgisayar iletişimi alt yapısı konularında çalışmalar yapılmıştır (VI. B.Y.K.P. 1993 yılı programı).

1993 yılında toplanan XIV. Milli Eğitim Şurasında bilgisayar destekli eğitimin ülke çapında yaygınlaştırılması ve tüm öğrencilerin bilgisayar kullanımını öğrenmeleri için gerekli olanak ve ortamın sağlanması gereği üzerinde durulmuştur (Çetin, 1993). Bilgisayar destekli eğitim çalışmaları çerçevesinde 5000 öğretmenin eğitimi tamamlanmış ve bu konuda 10 yıllık bir master plan hazırlığına başlanmıştır (VI B. Y. K. P. 1993 yılı programı). Bu çalışmaların yürütülmesi amacıyla, 1992 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Bilgisayar Eğitimi ve Hizmetler Genel Müdürlüğü (BİLGEM) kurulmuştur. Genel müdürlüğe bağlı 4 daire başkanlığı bulunmaktadır. Bunlardan birisi olan Eğitimde Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı, kendisine

bağlı Proje ve Yayın Şube Müdürlüğü aracılığıyla, okullarda bilgisayar destekli öğretim faaliyetlerini planlayıp, uygulamaya koymaktadır (Bilgisayar Hizmetleri ve Eğitimi Bülteni II, 1993).

BİLGEM, kuruluş amaçları doğrultusunda Türkiye de BDÖ'yü geliştirmek ve yaygınlaştırmak üzere çeşitli projeler yürütmektedir. Bu projelerin en kapsamlılarından birisi, 1991 yılında Bilgisayar Deneme Okulları kapsamına alınacak okulların tespit edilmesi ile başlayan "53 Bilgisayar Deneme Okulu Projesi"dir. Bu proje ile; eğitim sisteminde bilgisayarın rolü ve uygun kullanımını belirlemek, bilgisayar eğitimiyle ilgili müfredatı geliştirmek, öğretmen eğitimi plan ve programını hazırlamak, eğitim yazılımları için ölçütler belirlemek ve tüm bilgisayar eğitimi ve bilgisayar destekli eğitim çalışmalarını değerlendirmek hedeflenmiştir. Bu hedefleri gerçekleştirmek için projenin uygulanmasına yönelik olarak yapılan çalışmalardan (1992 – 1997) ilki, 53 okulda BDÖ laboratuarlarının, belirlenen fiziksel ortam standartlarına göre hazırlanmasıdır. Bu amaçla okulların yazılım ve donanım gereksinimleri uluslararası bir ihale ile karşılanmıştır.

Projenin uygulanabilmesi için en önemli etkenlerden biri de sürekli ve periyodik olarak ders öğretmenleri ve formatör öğretmenlerin bilgisayar okuryazarlığı ve BDÖ konularında eğitilmesidir. Bu konuda Eğitimde Bilgi Teknolojileri Daire Başkanlığı (EBİT) tarafından BE ve BDÖ konularında yönetici ve formatör öğretmenlere yönelik kurslar düzenlenmiştir. Bu kurslarda, bir ay süre ile her okuldan iki matematik, iki fizik öğretmeni ile formatör öğretmenlere eğitim verilmiştir. 1995 Eylül – Ekim döneminde okullarda bilgisayar laboratuarları ve gerekli fiziki ortamların hazırlanması tamamlandıktan sonra, bilgilendirme ve laboratuarların etkin kullanımı amacıyla İl Milli Eğitim Müdürlerine bir hafta, okul müdürlerine ise iki haftalık bir program düzenlenmiştir. 1996 yılı itibariyle bu proje kapsamında yetişmiş formatör öğretmen sayısı 900'dür.

Proje faaliyetleri içerisinde yürütülen bir başka çalışma ise ders yazılımları ile ilgilidir. BİLGEM tarafından projede kullanılmak üzere fizik, kimya, matematik ve biyoloji derslerine yönelik değişik ders yazılımları alınmıştır. Proje

kapsamında yer alan genel liselerde Türkçe öğretim yapılmaktadır. Bu durum yurt dışından alınan ders yazılımlarının Türkçeye çevrilmesini gerektirmiştir. Ancak alınan ders yazılımlarının Türkçeye çevrilmesi aşamalarında da değişik problemlerin yaşanması nedeniyle ders yazılımlarının Türkiye'de hazırlanması çalışmaları başlatılmıştır. Yazılımların hazırlanmasında ise "ICON AUTHOR" yazarlık sistemi kullanılmıştır.

2.2. Türkiye'deki Bilgisayar Destekli Eğitim Araştırmaları

Bilgisayara yönelik öğretmen ve öğrenci tutumlarının incelendiği 6 araştırma bulunmaktadır (Köksal 1988; Hızal 1989; Aksoy 1989; Birol 1990; Aşkar 1991; Aşkar, Köksal ve Yavuz 1991). Bu araştırmalar sonunda, öğretim konusunda, genellikle öğretmen ve öğrenci tutumlarının olumlu olduğu görülmüştür.

Türkiye'de bilgisayar destekli öğretim için model önerisi getiren 2 araştırma (Keser 1989; Akkoyunlu 1991) bulunmaktadır.

Taşçı (1993), bilgisayar destekli öğretimi, yönetim bilimi açısından değerlendiren bir araştırma yapmıştır.

Kaşlı (1991), bilgisayar destekli öğretim sürecinde verimliliği artırmak ve nitelikli ders yazılımı hazırlanmasını sağlamak amacıyla, bir ders yazılımı hazırlama metodolojisi geliştirmiştir. Ayrıca geliştirilen metodolojiye dayalı olarak, bilgisayar kültürü konusunda ortaöğretim ve öğretmen yetiştiren kurumları hedef alan bir dersin içeriği ve hedefleri belirlenerek, bu dersi destekleyecek bir BDÖ ders yazılımının bazı modelleri üretilmiştir.

Ünal (1992), Bilgisayar destekli eğitim yaklaşımlarının ilköğretimde uygulanabilirliği ve ilköğretim için geliştirilmiş bir ders yazılımının bilgisayar destekli eğitim yaklaşımları açısından değerlendirilmesini yapmıştır. Araştırmada Anadolu Üniversitesi Bilgisayar Destekli Eğitim Birimi tarafından hazırlanan bir yazılım değerlendirilmiştir. BDE yaklaşımlarının eğitsel amaçları

gerçekleştirecek şekilde ve ünite akışı içerisinde kullanılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Türkiye'de ders yazılımının hazırlandığı 7 araştırma (Samur 1989; Güngör 1990; Çomoğlu 1990; Alakent 1991; Bekiroğlu 1995; Orhan 1995; Şimşek 1995) bulunmaktadır. Bunlardan Orhan (1995) ve Şimşek (1995)' in araştırmaları deneme modeli içerisinde yapılan araştırmalarla birlikte açıklanmıştır.

Samur (1989), bilgisayarlı eğitimin öğretmene öğrenciye ve eğitime sağlayacağı imkanlar doğrultusunda GWBASIC311 programa dili ile "Cisimlerin Dayanımı" dersine yönelik bir bilgisayar programı hazırlanmıştır. Programın genel kullanımı hakkında bilgi vermektedir.

Güngör (1990), makine mühendisliği bölümü lisans öğrencilerine, "Makine Elemanları" ders konularını bilgisayar yardımıyla anlatmak için "Paket Super Edit™" kullanarak bir yazılım hazırlanmıştır. Yazılımın kullanımı hakkında bilgi vermektedir.

Çomoğlu (1990), DOS ortamı altında çalışan mikro bilgisayarlar üzerinde Pascal Dili öğrenen kişilere yardım amaçlı bir yazılım hazırlamıştır. Yazılım, Pascal dilinde yazılmış programların işletimleri sırasında program akışının ve değişkenlerin aldığı değerleri göstererek, Pascal dilini öğrenenlere yardımcı olmaktadır. Ayrıca yazılım 40 öğrenci üzerinde uygulanarak ilk olumlu kullanım gözlemleri sağlanmıştır.

Alakent (1991), ilkokul çocukları için bilgisayara dayalı öğrenme ortamları üzerinde bir araştırma yapmıştır. Bu amaçla Logo'ya hazırlayıcı Ön – Logo ortamı geliştirilmiş ve Logo öğrenmeye etkisi ölçülmüştür. Logo programlama öğrenmenin tümevarımla mantık yürütme, uzay becerileri ve denetim odağına etkilerini ölçmek üzere bir ilkokulun 3.sınıf öğrencileri ile 45 dakikalık 24 ders yapılmıştır. Değerlendirmeler sonucu Ön – Logo ortamının Logo öğrenmeye önemli bir etkisi görülmemiştir.

Bekiroğlu (1995), bilgisayar destekli öğretim yöntemini, eğitim açısından incelediği araştırmasında, “Meslek Analizi ve Program Geliştirme Dersi” için bir bilgisayar destekli öğretim modülü örneği hazırlamış ve kullanımı hakkında bilgi vermiştir.

San (1986), okul öncesi düzeyde 5 – 6 yaş grubu çocuklarında sayı ve miktar korunumunun kazandırılmasında, bilgisayar destekli eğitim ile geleneksel öğretimi kıyaslamış ve araştırma sonucunda sayı korunumunun kazandırılmasında BDÖ’nün etkili olduğunu gözlemlemiştir. Ayrıca yaş, cinsiyet, anne- babanın öğrenim düzeyinin etkili olmadığı gözlenmiştir.

Öztürel (1987), bilgisayarla öğretimin matematik öğretiminde kullanmıştır. Uygulamayı, Ankara Bahçelievler Endüstri Meslek Lisesinde yapmıştır. Matematik öğretiminde BDÖ’nün geleneksel öğretimden daha etkili olduğunu gözlemiştir.

Pekçağlayan (1990), anaokuluna giden 6 yaş çocuklarına uygulanan BDÖ programlarının zihinsel gelişime etkisini incelemiştir. Bu araştırmada Hacettepe Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Bölümü Uygulama Anaokuluna giden çocuklardan daha önce hiç bilgisayarla karşılaşmamış 40 öğrenci seçilmiş, bunlardan 20’sine BDÖ, diğer 20’sine ise geleneksel öğretim uygulanmıştır. Bulgulara göre, zihinsel gelişim süreçlerinde BDÖ’nün etkili olduğunu ancak BDÖ kadar geleneksel öğretim yöntemlerinin de etkili olduğu belirtilmektedir. Sayı sembollerini, geometrik şekilleri ve renk tonlarını tanımlama ve ayırt etme aşamalarında BDÖ etkili olurken, tanıma aşamasında geleneksel öğretim etkili bulunmuştur.

Orhan (1995), BDÖ ders yazılımlarının değerlendirilmesi için bir model önerisi getirdiği araştırmasında, ortaokul hazırlık sınıfı İngilizce programında yer alan “Comperatives, Superlatives” konusunda bir ders yazılımı geliştirmiştir. Bu yazılım hakkında uzman, öğretmen, öğrenci görüşlerini belirlemiş, sınıf ortamında kullanarak yazılımın öğrenci başarısına etkisiyle öğrencilerin bilgisayara ve BDÖ’ye yönelik tutumlarına etkisini incelemiştir. Araştırmanın denek gruplarını, MEB, EBİT Daire Başkanlığı’nda çalışan 6 uzman, ODTÜ

Geliştirme Vakfı Özel Lisesi orta kısım hazırlık sınıfına devam eden 10 öğrenci, bu kısımda görevli 5 İngilizce öğretmeni ile İstanbul Beşiktaş Anadolu Lisesi'nde görevli 5 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen bulgulara göre uzmanlar, ders yazılımı hakkında olumlu görüş bildirirken, öğretmenler teknik özellikler yönünden yetersiz, kişisel düşünceler ve eğitsel özellikler yönünden yeterli, öğrenciler ise "öğrenme isteğini artırıcı" olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Yazılımın, uygulamada öğrenmeyi gerçekleştirir bir özelliğe sahip olduğu da gözlenmiştir.

Şimşek (1995), bilgisayar yazılımlarının öğretimsel tasarımına ilişkin standartlar geliştirmeye yönelik bir araştırma yapmıştır. Tarama ve deneme modelinin birlikte kullanıldığı bu araştırmada, araştırmacı tarafından literatüre dayalı olarak hazırlanan tasarım standartları (45 standart), kaynak grubun görüşüne (59 uzman) sunulmuş ve 42 tasarım standardı kaynak grup tarafından kabul edilmiştir. Uzmanlar tarafından kabul edilen 42 tasarım standardına uygun olan ve uygun olmayan 2 ders yazılımı hazırlanmış ve denekler tarafından öğrenme kaynağı olarak kullanılmıştır. Araştırmanın denek grubunu 1994 – 1995 öğretim yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü 4. yarıyılında Programlı Öğretim Dersini almakta olan 48 öğrenci oluşturmuş ve denekler fakülte giriş puanı (ÖYS-TS), yaş, cinsiyet, bilgisayar kullanım becerisi, sağlık durumu ve bilgisayarla öğrenmekten hoşlanma durumuna göre eşleştirilerek 24'er kişilik 2 grup random yolu ile deney ve kontrol grubu olarak atanmıştır. Uygulama sonucunda 42 tasarım standardına uygun olarak hazırlanan ders yazılımını öğrenme kaynağı olarak kullanan öğrencilerin, uygun olmayan yazılımı kullananlara göre daha başarılı olduğu gözlenmiştir.

Deniz (1989), ders yazılımlarının değerlendirilmesine yönelik bir çalışma yapmıştır. Öğretmenlere uygulanmak üzere, literatüre dayalı olarak bir ders yazılımı değerlendirme formu; tanıtım bilgileri, yazılı belgeler, eğitsel özellikler, etkileşim, içerik ve teknik özellikler öğelerinden oluşmaktadır. Araştırmada, bu değerlendirme formuna göre değerlendirilen yazılımların, yazılı belgeler açısından yetersiz; içerik, eğitsel ve teknik özellikler öğeleri açısından yeterli oldukları gözlenmiştir.

Numanoğlu (1992), Bilgisayar Destekli Öğretim Projesi'nde kullanılacak yazılımların eğitsel niteliklerini belirlemeye yönelik bir çalışma yapmıştır. Literatüre dayalı olarak geliştirdiği ölçütleri, uzmanların görüşüne sunmuştur. Amaç, içerik, yöntem, öğretim, değerlendirme, kullanım kolaylığı, ekran düzeni, genel özellikler ve yazılı belgeler öğeleriyle ilgili toplam 110 ölçütün uzmanlar tarafından onaylandığı belirtilmektedir. Ders yazılımlarının eğitsel değerini artırma, niteliğini yükseltme ve bu ölçütler doğrultusunda değişik dersler için ders yazılımlarının hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi yönünde öneriler getirilmektedir.

Bayraktar (1988), yaptığı araştırmada bilgisayar destekli öğretimi matematik öğretiminde uygulanmış ve bilgisayar destekli öğretimin matematik başarısı üzerindeki etkisini incelemiştir.

Keser (1988), "Ortaöğretim Kurumları İçin Bilgisayar Destekli Öğretim Model Önerisi" adlı araştırmada "Türkiye'de ortaöğretim kurumlarında bilgisayar destekli öğretim için nasıl bir model geliştirilmelidir?" sorusuna cevap aramış ve çözüm getirmek üzere bir model önermiştir.

Hızal (1989), "Bilgisayar Eğitimi ve Bilgisayar Destekli Öğretime İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi" adlı araştırmasında bilgisayar, bilgisayar eğitimi ve bilgisayar destekli öğretim konularında öğretmenlerin ne düşündüklerini ve bu konularda alınması gereken önlemleri ortaya koymayı amaçlamıştır.

Aksoy (1989), "Bilgisayar Kursundan Geçen Öğretmenlerin Bir Eğitim Aracı Olarak Bilgisayara İlişkin Tutumları" adlı araştırmasında öğretmenlerin bir eğitim aracı olarak bilgisayara ilişkin tutumlarını cinsiyet, yaş, branş gibi değişik etkenler ele alınarak incelemiştir.

Güneş (1991), "Bilgisayarla Öğretimde Değişik Yaklaşımların Öğrenme Üzerindeki Etkileri" adlı bir araştırma yapmıştır.

Uzunboylu (1995), “bilgisayar Öğrenme Düzeyi İle Bilgisayara Yönelik Tutumlar Arasındaki İlişki” adlı araştırmada KKTC Liselerinde Bilgisayar dersi alan öğrencilerin Bilgisayar dersindeki Bilgisayar öğrenme düzeyleri ile Bilgisayara yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir.

Görpeli (2003), “Biyoloji öğretiminde Bilgisayar Destekli Öğretim ile Geleneksel Öğretim yöntemlerinin öğrenci başarısına etkisi” adlı bir araştırma yapmıştır.

Çoruh (2004), “Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE) kapsamında hazırlanan bilgisayar oyunlarının 4-6 yaş arası çocuklara temel kavramların öğretilmesindeki etkisi” isimli araştırmasında, Bilgisayar Destekli öğretim kapsamında okul öncesi eğitim düzeyindeki 4-6 yaş grubu çocuklarına temel kavramları öğretmek amacıyla oyun yöntemine dayalı olarak, eğitsel nitelikli bir ders yazılımının hazırlanabileceği sonucuna varmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeline, veri kaynaklarına, veri toplama araçlarına ve öğrencilerin görüşleri doğrultusunda elde edilen verilerin analizine ilişkin açıklayıcı bilgiler yer almaktadır.

3.1 Araştırma Modeli

Araştırma, ÖSS'ye hazırlanan öğrencilere Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetlerine yardımcı kaynak olacak bir eğitim yazılımının geliştirilmesi ve geliştirilen yazılımın değerlendirilmesine yönelik bir çalışma olduğundan iki ayrı aşamada gerçekleştirilmiştir.

Birinci aşamada; Macromedia Director 8.5, Macromedia Flash 8, Photosop 6.0 ve Audio Studio Editor programları kullanılarak; uzman görüşleri ışığında PDR Hizmetleri içerisinden sıklıkla ihtiyaç duyulan Motivasyon konusunu anlatmayı amaçlayan bir eğitim yazılımı geliştirilmiştir.

İkinci aşamada; geliştirilen yazılım, Genel Tarama Modeli kullanılarak ÖSS sınavına hazırlanan lise son sınıf öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Değerlendirme aşamasında kullanılmış olan, "Eğitim Yazılımı Değerlendirme Anketi"nde yer alan maddeler; Numanoğlu(1992) tarafından hazırlanmış olan "Yazılım Değerlendirme Formu"ndaki maddelerden faydalanılarak oluşturulmuşlardır. Numanoğlu(1992) tarafından geliştirilen değerlendirme formunda yer alan 110 ölçüt maddesi içerisinden, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan yazılımın özelliklerine uygun olan maddeler araştırmacı ve tez danışmanı tarafından belirlenmiştir. Ayrıca yazılıma özgü bazı özellikleri değerlendirmek amacıyla araştırmacı ve tez danışmanı tarafından değerlendirme maddeleri oluşturulmuş ve uzman görüşüne

sunulmuştur. Eğitim Yazılımı Değerlendirme Anketi; “Yazılımın Genel Özellikleri”, “Yazılımın Öğretimsel Özellikleri” ve “Yazılımın Ekran Tasarım Özellikleri” adlı üç ana başlık altında toplanmış olan yirmi-beş maddeden oluşmaktadır.

> Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve ordadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde “gözleyip” belirleyebilmektir. Genel Tarama Modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. (Karasar,2004, Bilimsel Araştırma Yöntemi, 77-79)

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmada, geliştirilen eğitim yazılımını değerlendirebilme yeterliliğinde olduğu varsayılan örneklem grubunun, yazılımın eğitimsel ölçütleri taşıyıp taşımadığına ilişkin görüşleri alınmıştır.

Araştırmanın evreni, Hatay ili, İskenderun ilçesi merkez lise son sınıf öğrencilerini kapsamaktadır. Araştırmanın güvenilirliği ve yansızlığı açısından “Oranlı Eleman Örnekleme” çalışması yapılmıştır. Bu doğrultuda, geliştirilen eğitim yazılımının uygulandığı örneklem oluşturulurken; uygulama yapılan İskenderun Anadolu Lisesi ve İskenderun İbn-i Sina Anadolu Lisesi son sınıf öğrencileri arasından 60’ar öğrenci rasgele seçilmiş olup toplam 120 kişilik öğrenci grubu belirlenmiştir.

Sonuç olarak, bu araştırma toplam 120 kişilik bir örneklem grubunun görüşlerini yansıtmaktadır.

3.3 Veri Toplama Araçları

Araştırmada, yargısal veriler kullanılmıştır. Bu nedenle; veri toplama aracı olarak yazılımın uygulandığı öğrencilerin, geliştirilen yazılım ile ilgili görüşlerini belirlemek adına, araştırmacı tarafından, eğitim yazılımının özellikleri göz önünde tutularak hazırlanan "Eğitim Yazılımı Değerlendirme Anketi" kullanılmıştır.

Geliştirilen ders yazılımının değerlendirilmesi için uygulama yapılan öğrencilere verilen "Eğitim Yazılımı Değerlendirme Anketi" maddeleri; Numanoğlu(1992) tarafından hazırlanan, "Yazılım Değerlendirme Formu"nun 110 ölçüt maddesinden yararlanılarak hazırlanmıştır. Buna ek olarak; yazılıma özgü bazı özellikleri değerlendirmek amacıyla araştırmacı ve tez danışmanı tarafından değerlendirme maddeleri oluşturulmuştur. "Eğitim Yazılımı Değerlendirme Anketi" üç ana bölümden oluşan 25 değerlendirme maddesinden oluşmaktadır:

- Yazılımın Genel Özellikleri
- Yazılımın Öğretimsel Özellikleri
- Yazılımın Ekran Tasarım Özellikleri

Numanoğlu (1992), literatüre ve uzman görüşlerine dayalı olarak hazırladığı ölçütlerin geçerliliğini sağlamak için öncelikle ölçme-değerlendirme, istatistik, yöntembilim ve konu uzmanlarının görüşünü almış, daha sonra Ankara'da Bilgisayar Destekli Eğitim Projesi uygulama okullarında (24 okul) ön denemesini yapmıştır. Ön deneme sonuçları doğrultusunda, tekrar uzman görüşlerini alarak ölçütleri yeniden düzenlemiştir. Bu aşamada değerlendirme formunda 117 ölçüt bulunmaktadır. Bu ölçütlere dayalı olarak, yaptığı araştırma sonucunda ise uzman görüşleri doğrultusunda 117 ölçütün 110'unda Bilgisayar Destekli Öğretimde ders yazılımları hazırlama ve değerlendirmede kullanılabilecek eğitimsel ölçütler ortaya çıkmıştır.(akt. Demir, 2004)

Değerlendirme formunda yer alan 110 ölçütün Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı ise .95 olarak bulunmuştur. (Numanoğlu, 1992)

3.4 Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin toplanması için öncelikle literatür taraması yapılmış, Bilgisayar Destekli Öğretim, Ders Yazılımları ve Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri ile ilgili bilgiler toplanmıştır. Bu süreç, Şubat 2006 ile Haziran 2006 tarihleri arasında yaklaşık dört aylık bir süreden oluşmaktadır. Haziran 2006 ile Ekim 2006 tarihleri arasında geliştirilen yazılım için gereken materyaller hazırlanmıştır.

Literatür taraması ve yazılım için gerekli olan materyallerin toplanmasına dayalı olarak Ekim 2006 ile Nisan 2007 tarihleri arasında yaklaşık altı aylık sürede eğitim yazılımı geliştirilmiştir.

2007 yılının Nisan ayında, hazırlanan eğitim yazılımını değerlendirmek amacıyla, yazılı kaynaklara dayalı olarak bir “Eğitim Yazılımı Değerlendirme Anketi” hazırlanmıştır.

Değerlendirme anketi kullanıma hazır hale geldikten sonra, geliştirilen yazılım Mayıs ayı içerisinde araştırmanın örneklemini oluşturan 120 kişilik öğrenci grubuna uygulanmış ve uygulama sonrası öğrencilerden hazırlanan anketi doldurmaları istenmiştir. Eğitim yazılımının değerlendirme aşaması yaklaşık iki haftalık bir sürede gerçekleştirilmiştir.

3.5 Geliştirilen Yazılımın Yapısal Özellikleri

Bu bölümde, geliştirilen eğitim yazılımının teknik, görsel ve işlevsel özelliklerine yer verilmiştir.

3.5.1 Yazılımın Teknik Özellikleri

Yazılım, Macromedia Director 8.5 programı kullanılarak geliştirilmiştir. Yazılım geliştirilirken, Director 8.5 programının seçilmesinin nedenleri arasında;

- Grafik, ses, video ve herhangi bir medyayı destekliyor olması,
- Script dili olan Lingo’yu kullanarak etkileşimli özellikler eklenebilmesi,

- Ekran geçişleri hazırlamaya elverişli olması,
- Birden fazla ses kanalının bir arada kullanılabilmesi

sayılabilir.

Director 8.5 programının yanı sıra medya elemanlarını hazırlamak için çeşitli programlardan yararlanılmıştır. Butonlar, animasyonlar ve grafikler için Macromedia Flash 8 programı, resimleri düzenlemek için Adobe Photoshop 6.0 programı, seslendirmeler için ise Audio Editor Gold gibi programlar kullanılmıştır. Hazırlanan buton, animasyon, grafik, resim ve ses gibi medya elemanları Director 8.5 programı ile geliştirilen yazılımın içerisine dahil edilmiştir.

Yazılımın paketlenmiş (.exe) hali, yüklenen bilgisayarda 67.6 Mb.'lık bir alanı kaplamaktadır.

3.5.2 Yazılımın Görsel Özellikleri

Geliştirilen yazılım 600x800 çözünürlüğe sahiptir. Çalıştırılan monitörün merkezinde (ortasında) görüntülenmektedir. Harici başlık çubuğu bulunmamakla birlikte, kendine özgü bir program çerçevesi içerisinde çalışmaktadır. Kapat butonu ile yazılımın çalışması sonlandırılabilmekte, Simge Durumuna Küçült butonu sayesinde ise pencere görev çubuğuna gizlenebilmektedir.

Geliştirilen yazılımın arayüzünde ve hazırlanan butonlarda, anlatılmak istenen "Motivasyon" konusuyla da bağlantılı olarak yeşil, turuncu ve mavi renk kullanılmıştır. Ayrıca yazılımda yer alan yazılı anlatımların önemli kısımları, renkli, parlak, kalın, italik veya altı çizili yazılarak vurgulanmıştır.

3.5.3 Yazılımın İşlevsel Özellikleri

Yazılım çalıştırıldığında öncelikle intro görüntülenmektedir. Daha sonra ise arayüz ekrana gelmektedir.

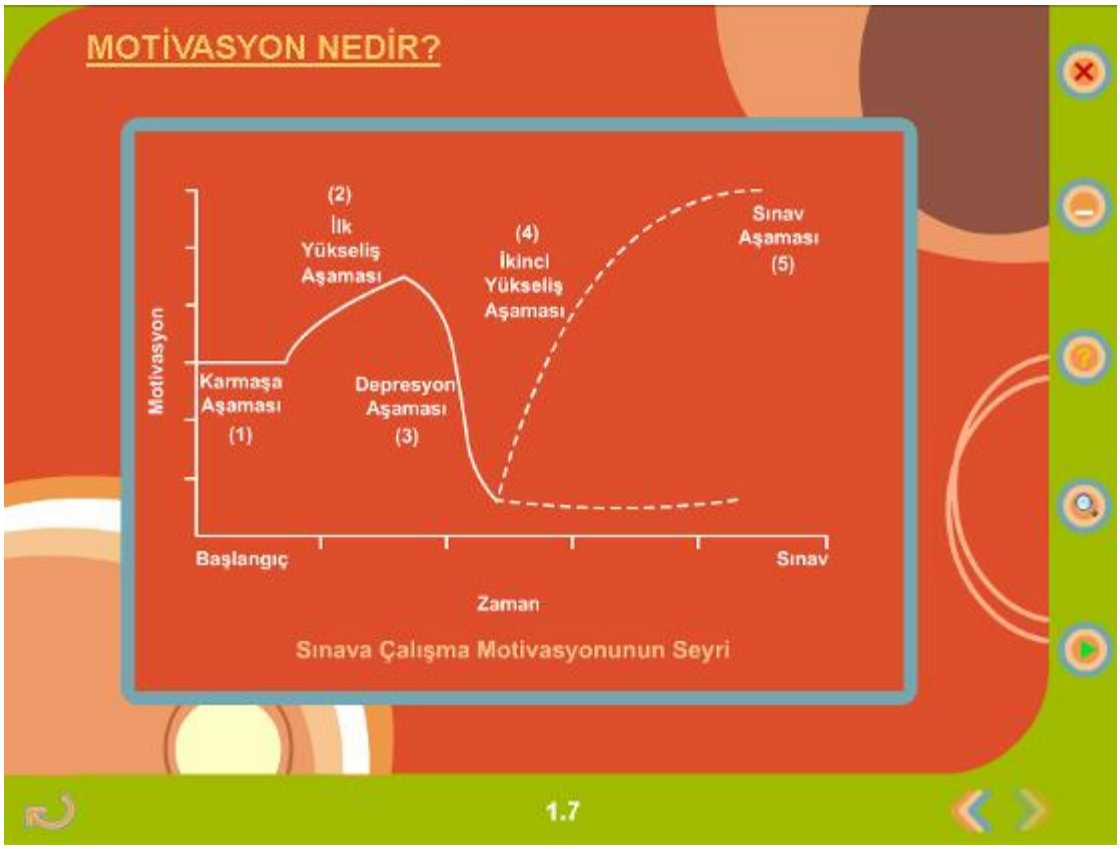
Resim 1: Arayüz Sayfası

Resim 1'de görülen arayüzde 6 ana başlık altında yazılımın bölümleri sunulmaktadır. Kullanıcı bu başlıklardan istediğine tıklayarak öğrenmek istediği içeriğe ulaşabilmektedir. Yani öğrenmenin sırası (içeriğin sunuluşu) kullanıcı tarafından değiştirilebilir. Arayüzde ve çalışmanın her sayfasında yukarıdan aşağıya Kapat, Simge Durumuna Küçült, Yardım, CD Haritası ve Yeniden İzle; soldan sağa ise Ana Menü, Geri ve İleri butonları yer almaktadır. Ancak İleri, Geri ve Yeniden İzle butonları arayüzde kullanılamadığından pasif durumdadır.

Resim 2: Ders Sayfası

Kullanıcı arayüzde bulunan “Motivasyon Nedir?” butonunu tıkladığında ilgili bölüme geçmektedir. Bu bölümde, motivasyonun tanımı, önemi, türleri, içsel motivasyonu arttırmaya yönelik yaklaşımlar, başarı döngüsü, Maslow’un ihtiyaçlar piramidi modeli ve sınava çalışma motivasyonunun seyri ile ilgili bilgiler sunulmaktadır. Resim 2’de görülen ders sayfasında motivasyonun önemi bir benzetme ile açıklanmıştır. Yazılımın hemen hemen tüm sayfasında olduğu gibi bu sayfasında da, içerik sunumu yapılırken yazılı, sesli ve görsel anlatımlar kullanılmıştır. Yine yazılımın her sayfasında olduğu gibi bu sayfasında da kullanıcıya ilerlemesini öğrenmesini sağlayacak pekiştireç verilmiştir. Bu sayfadaki pekiştireç (1.2), kullanıcıya yazılımın 1. bölümünün 2 sayfasında olduğunu göstermektedir.

Resim 3: Ders Sayfası

Resim 3'te de görüldüğü gibi, birinci bölümün yedinci ve aynı zamanda son sayfasında *Sınava Çalışma Motivasyonunun Seyri* hakkında bilgi verilmektedir. Ayrıca 5 aşamadan oluşan motivasyon seyrinin her aşaması ile ilgili ipuçları ve tavsiyeler sunulmaktadır. İleri butonunun pasif olması ilgili bölümün son sayfasında bulunulduğunun göstergesidir. Diğer bölümlere geçmek için Ana Menü veya CD Haritası butonları kullanılabilmektedir.

Resim 4: Ders Sayfası

Resim 5: Ders Sayfası

Resim 6: Ders Sayfası

Resim 7: Ders Sayfası

Resim 8: Ders Sayfası

Resim 4, 5, 6, 7 ve 8'de "8 Farklı Kişilik" başlığı altında sunulan ikinci bölümün bazı sayfaları gösterilmektedir. Bu bölümde toplam 10 sayfa yer almakta ve Öss'ye hazırlanan öğrencilerin kişilik yapıları hakkında bilgi verilmektedir. Kullanıcı her bölümde olduğu gibi bu bölümde de yer alan animasyonları dilediği takdirde *Yeniden İzle* butonunu kullanarak tekrar izleyebilmektedir.

Resim 9: Ders Sayfası

Resim 10: Ders Sayfası

Resim 11: Ders Sayfası

Resim 12: Ders Sayfası

“Motivasyon ve Başarı İçin Taktikler” adı altında yer alan üçüncü bölümde toplam 22 sayfa yer almaktadır. Başlıktan da anlaşıldığı gibi; bu bölümde, kullanıcılara bireysel olarak sınava çalışma motivasyonlarını artırmalarına yönelik taktikler verilmektedir. Bir kısmı, Resim 9, 10, 11 ve 12’de sunulan bu bölümün, sayfalarında verilen taktikler şu şekilde sıralanabilir:

- Hikâyenizi yazın.
- Geleceği gözünüzde canlandırın.
- Geçmişi gözünüzde canlandırın.
- Büyük düşünün.
- Kendinizi eğitin.
- Evinizde motivatörlere yer verin.
- Gönüllü çalışmalara katılın. Kendi motivasyonunuz ile başkalarını motive edin.
- Yürüyüş yapın.
- Müzik dinleyin.
- Yeterince uyuyun.
- Sürekli öğrenin.
- Hedeflerle çalışın.
- Terminler (Zaman Dilimleri) kullanın.
- Başlama tarihi kullanın.
- İlerlemenizi ölçün.
- Kendinizi ödüllendirin.
- Diğerlerinin ne dediğini dinleyin.
- Sizi nelerin huzursuz ettiğini öğrenin.
- Sizi neler mutlu eder?
- Güne iyi başlayın.

Resim 13: Ders Sayfası

Resim 14: Ders Sayfası

Resim 15: Ders Sayfası

Resim 13, 14 ve 15'te ise "Motivasyonun Temel Taşlarından Biri: Özgüven" başlığı altında yer alan dördüncü bölüme ait ders sayfalarından bazıları gösterilmektedir. Bu bölümde motivasyonu doğrudan etkileyen unsurlardan biri olan özgüven konusuna açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Öncelikle bir anekdot eşliğinde özgüvenin önemi anlatılmış, daha sonra ise özgüveni ve dolayısıyla motivasyonu etkileyen negatif ve pozitif düşünceler hakkında bilgi verilmiştir. Özgüven ve motivasyonun üzerinde, negatif düşüncelerin olumsuz, pozitif düşüncelerin ise olumlu etki bıraktığı animasyonlar eşliğinde anlatılmıştır. Bu bölümün son sayfasında ise "*Öğrenilmiş Acizlik*" konusu hakkında yapılmış bir deneye yer verilmiş ve kullanıcılara öneriler sunulmuştur.

Resim 16: Ders Sayfası

Resim 17: Ders Sayfası

Resim 18: Ders Sayfası

Geliştirilen yazılımın beşinci bölümü,“Özgüven Geliştirme Taktikleri” başlığı altında sunulmuştur. Bir kısmı Resim 16, 17 ve 18’de gösterilen, toplam 12 sayfadan oluşan ve motivasyonu doğrudan etkileyen özgüven konusunda kullanıcılara taktikler verilen bu bölümde, aşağıda sunulan başlıklar yer almaktadır:

- Bütün dünya sizsiniz.
- Güçlü yönlerimizi belirlemek ve onların üstünde daha çok durmak
- Risk almak
- İç konuşma yapmak
- Kişisel değerlendirme yapmak
- Kendini sevmek
- Kendini tanımak
- Hedef koymak
- Pozitif düşünmek
- İyi bir iletişim

- İyi bir ifade yeteneği
- Duygularını kontrol etme

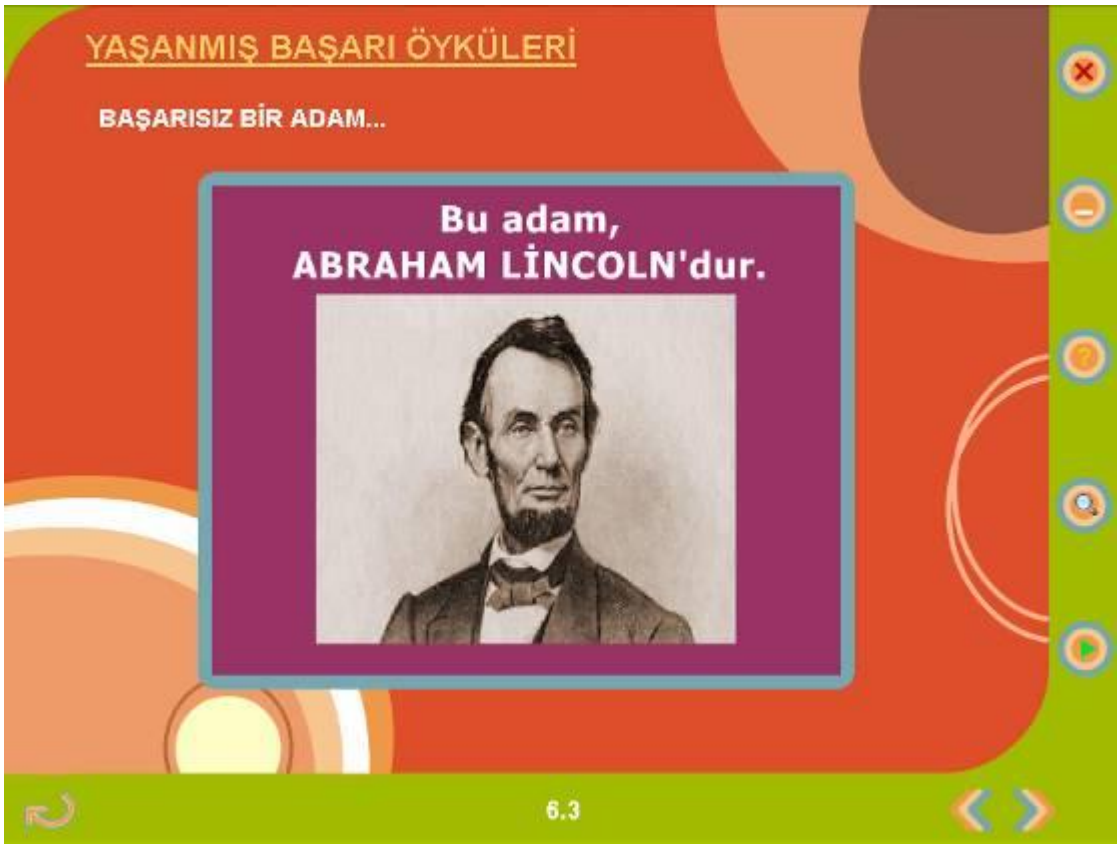
Resim 19: Ders Sayfası

Çalışmanın son bölümünde, Türkiye'den ve Dünyadan seçilen, yaşanmış başarı öykülerine yer verilmiştir. Toplam 5 sayfadan oluşan bölümün ilk sayfasında, "Engelleri Aşan Engelli!" başlığı altında, doğuştan görme özürlü olmasına rağmen yaşama sevincinden ve başarma azminden ödün vermeyen, bir görmez olarak görselliğin öncelikli olduğu bir sanatı yapan ve 300'ün üzerinde yapıta sahip olan, Türk ressam Eşref Armağan'ın yaşam öyküsü, eserleri eşliğinde sunulmaktadır. Bu sayfadan bir kesit Resim 19'da görülmektedir.

Resim 20: Ders Sayfası

Son bölümün 2. sayfasında, bir kesiti Resim 20'de gösterilen "Salak Yerine Konmaktan Korkmazsan Başarırsın!" başlığını taşıyan Jan Nahum'un başarı öyküsüne yer verilmiştir. Jan Nahum ile yapılan bir röportajdan alıntılar yapılarak hazırlanan bu sayfada, Formula 1 ile Petrol Ofisini yan yana getiren Jan Nahum'un zirveye nasıl çıktığı, çekingenliğini nasıl yendiği, nasıl güven kazandığı ve cesaretinin sırrı açıklanmaktadır. Ayrıca Jan Nahum'un önerilerine yer verilmektedir.

Resim 21: Ders Sayfası

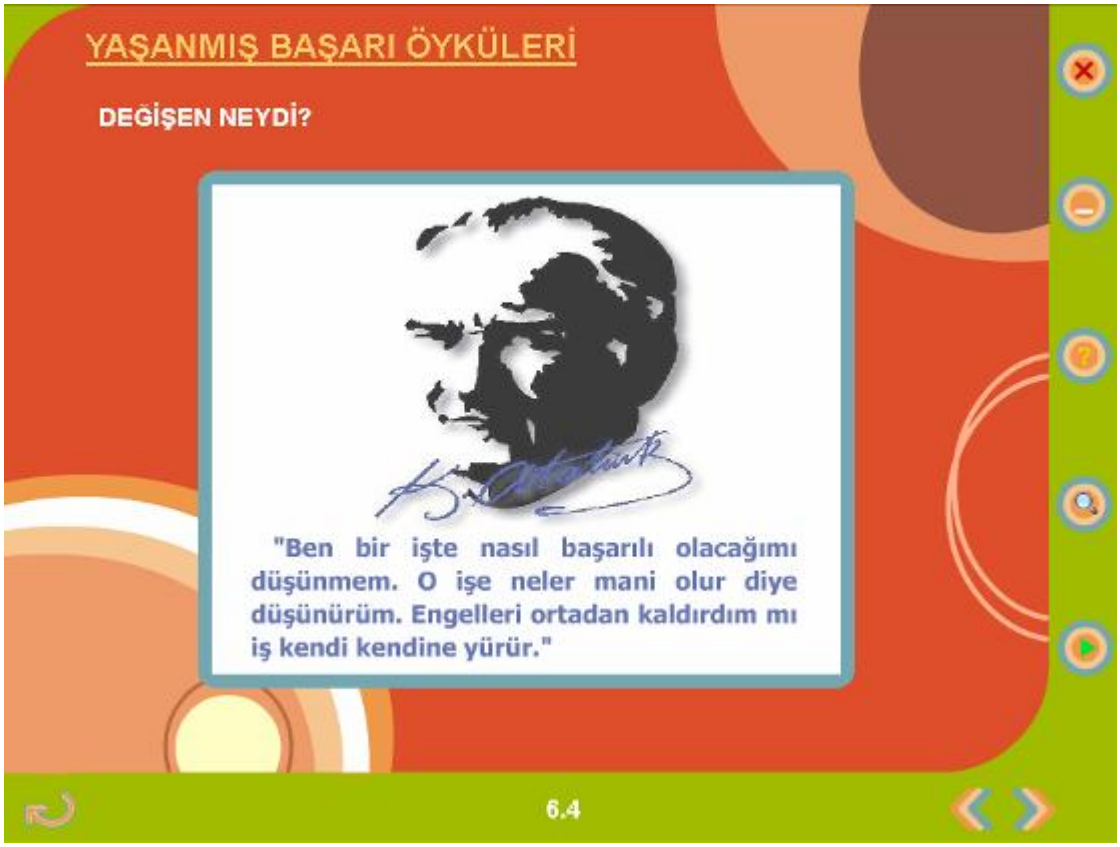
Yaşanmış Başarı Öyküleri bölümü Resim 21'de de görüldüğü gibi, "Başarısız Bir Adam…" başlığı altında, yaşamı 52 yaşına kadar başarısızlıklar ve ruhsal çöküntülerle geçen; buna rağmen yılmayan ve 52 yaşında Amerika Birleşik Devletleri'ne Başkan seçilen Abraham Lincoln'un öyküsü anlatılmaktadır.

Resim 22: Ders Sayfası

Resim 23: Ders Sayfası

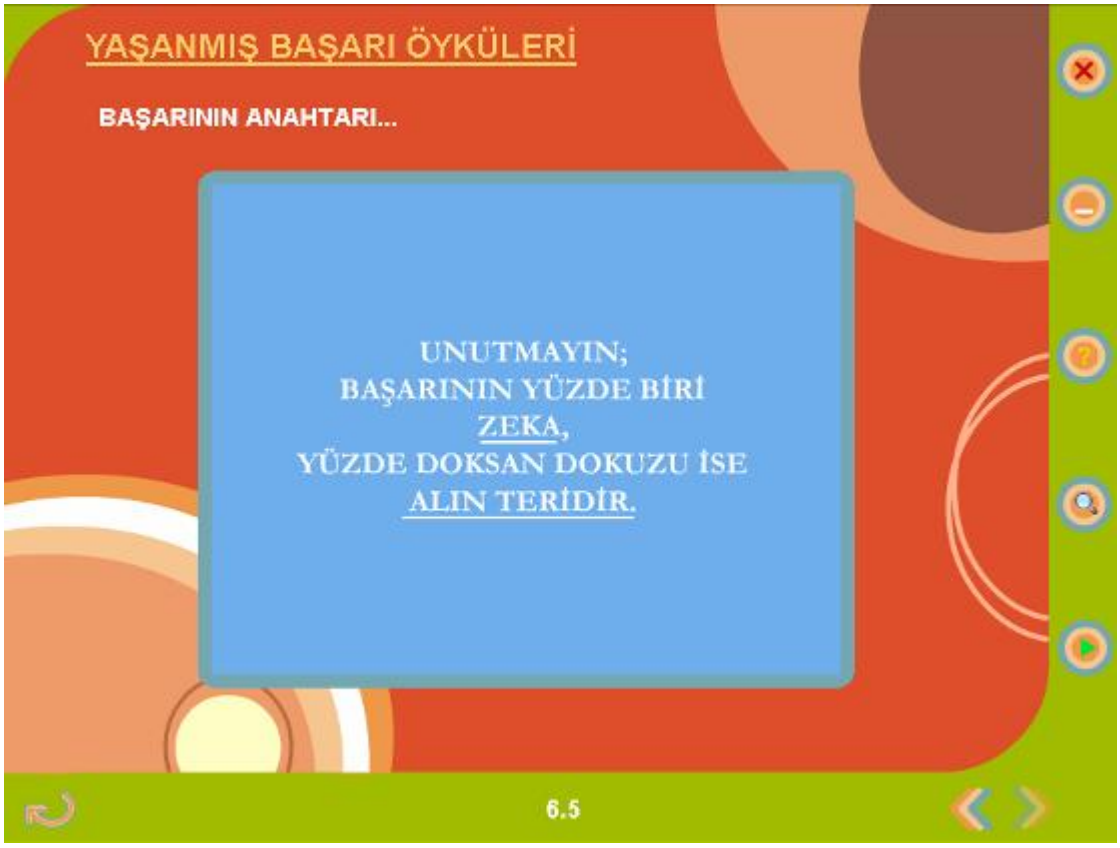

Resim 24: Ders Sayfası

Son bölümün dördüncü sayfasında, Resim 22, 23, ve 24'te kesitleri sunulan Roger Bannister'ın başarı öyküsünü anlatmak amaçlanmıştır. Roger Bannister, 1 milin 4 dakikanın altında koşulamayacağı, hatta insan vücudunun buna dayanamayacağı yönündeki tüm önyargılara rağmen 1 mil koşusunu 4 dakikanın altında koşmuş ve hayalini gerçekleştirmiştir. Bannister'ın hayalini gerçekleştirmesini izleyen 2 yılda ise, *tam 213 atlet daha* 1 mil koşusunu 4 dakikanın altında koşmuştur. Bu durum, altıncı bölümün dördüncü sayfasında neden- sonuç ilişkisi kurularak ve Mustafa Kemal Atatürk'ün "*Ben bir işte nasıl başarılı olacağımı düşünmem. O işe neler mani olur diye düşünürüm. Engelleri ortadan kaldırdım mı iş kendi kendine yürür.*" sözüne yer verilerek kullanıcılara anlatılmaktadır.

Resim 25: Ders Sayfası

Resim 26: Ders Sayfası

Resim 25 ve 26'da ise "Başarının Anahtarı" adı altında yer alan, altıncı bölümün son sayfası olan ve Öğrenci Seçme Sınavında dereceye giren öğrencilerin sınava hazırlanma yöntemlerini içeren sayfadan kesitler verilmektedir.

Ayrıca bu sayfada, derece yapan öğrencilerin sınava hazırlanma yöntemlerinin analizi yapılmış ve analizler doğrultusunda kullanıcılara tavsiyeler sunulmuştur.

Resim 27: CD Haritası Sayfası

Resim 27'de sayfa başlığı aracılığıyla, kullanıcıyı istenilen sayfaya doğrudan yönlendiren CD Haritasından bir kesit verilmektedir. CD Haritası butonu aracılığıyla, kullanıcı bir bölümün her sayfasını tek tek izlemek yerine, başlığını tıklamak suretiyle, istediği sayfayı izleyebilmekte ve dolayısıyla da zaman kazanabilmektedir.

Resim 28: Yardım Sayfası

Kullanıcı, yazılımda yer alan butonların işlevleri hakkında bilgi almak istediğinde; Yardım butonunu tıklayarak, Resim 28'de görülen yardım sayfasına ulaşabilmekte ve butonların ne işe yaradığına dair bilgi sahibi olabilmektedir.

3.6 Verilerin Analizi

Hazırlanan yazılımın eğitimsel niteliklerini belirlemek için örneklem grubuna sunulan değerlendirme anketi üçlü Likert tipi bir ankettir. Değerlendirme yapılırken verilerin, aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) ve standart sapmaları (Ss) kullanılmıştır.

Veriler değerlendirilirken, yazılımın eğitimsel nitelik taşıyıp taşımadığını anlamak için anketteki her bir soru için verilen cevabın aritmetik ortalamasına ve standart sapmasına bakılmıştır. Sorulara verilen cevapların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları SPSS programı aracılığıyla elde edilmiştir.

Kullanılan ankette her bir soru için YETERSİZ, KISMEN YETERLİ ve YETERLİ olarak veriler elde edilmiştir. Her bir soruya verilecek cevap kodları 1.00 ile 3.00 arasında değişmektedir. Kullanılan ankette her biri 0.67 puanlık üç birim (2/3) olduğu dikkate alınarak, puan aralıkları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1.00 – 1.67 Yetersiz
1.68 – 2.35 Kısmen Yeterli
2.36 – 3.00 Yeterli

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, hazırlanan ders yazılımının eğitimsel nitelikler taşıyıp taşımadığına yönelik bulgular ve yorum bulunmaktadır.

Bulgular öğrenci görüşlerine dayalı olarak elde edilmiştir. Öğrenci görüşlerinin alınması için üçlü Likert tipi bir anket kullanılmış ve alt grupların aritmetik ortalaması en yüksek 3, en düşük 1 puan olarak hesaplanmıştır.

4.1 Ders Yazılımının genel özellikleri İle İlgili Bulgular ve Yorum

Eğitim yazılımı değerlendirme anketinin bu bölümü; yazılımın, genel özellikleri açısından değerlendirilmesini amaçlamaktadır ve 8 değerlendirme maddesinden oluşmaktadır. Tablo 2'de öğrencilerin, bu bölümde yer alan her bir değerlendirme maddesine verdikleri cevapların aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) ve standart sapması (Ss) ile yazılımın genel özelliklerinin grup ağırlıklı ortalaması verilmektedir.

Tablo 2 incelendiğinde, yazılımın genel özelliklerinde yer alan maddelerin aritmetik ortalamalarının 2.82 ile 2.98 arasında değiştiği görülmektedir.

Tablo 2 Yazılımın Genel Özelliklerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

YAZILIMIN GENEL ÖZELLİKLERİ		**N**	**X**	**Ss**
1	Öğrenci ile etkileşim sağlanmış ve öğrenci aktif kılınmıştır.	120	2.88	.35
2	Irk, din, cinsiyet ayrımı, saldırganlık ve korku gibi istenmeyen unsurlardan arındırılmıştır.	120	2.97	.16
3	Türkçe dilbilgisi ve yazım kurallarına uygundur.	120	2.92	.26
4	Eğitim yazılımının amacı açık ve gerçekleştirilebilir niteliktedir.	120	2.86	.35
5	Öğrencilere programın nasıl kullanılacağı yardım butonu aracılığıyla açıklanmıştır.	120	2.95	.22
6	Öğrencinin Ana Menü, İleri, Geri, CD haritası gibi komutlarla her ekrana gidebilmesine olanak sağlanmıştır.	120	2.98	.13
7	Yeni bir ekrana geçmek için öğrencinin komut vermesi beklenmektedir. Kendiliğinden sayfa çevrilmemektedir.	120	2.92	.26
8	Yazılım, yaratıcılığı güçlendirecek ve öğrencinin akıl yürütmesine olanak sağlayacak etkinlikler içermektedir.	120	2.82	.38
Grubun ağırlıklı ortalaması			**2.91**	

1.00 – 1.67 Yetersiz
1.68 – 2.35 Kısmen Yeterli
2.36 – 3.00 Yeterli

Tablo 2'de görüldüğü gibi, yazılımın genel özelliklerine ilişkin grubun ağırlıklı ortalaması 2.91 olarak tespit edilmiştir. Grup içinde 8 nolu maddenin (Yazılım, yaratıcılığı güçlendirecek ve öğrencinin akıl yürütmesine olanak sağlayacak etkinlikler içermektedir.) 2.82 ile en düşük ağırlıklı ortalamaya; 6 nolu maddenin (Öğrencinin Ana Menü, İleri, Geri, CD haritası gibi komutlarla

her ekrana gidebilmesine olanak sağlanmıştır.) ise 2.98 ile en yüksek ağırlıklı ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Buna göre; öğrenci görüşleri doğrultusunda, yazılımın genel özelliklerine ilişkin anket maddelerinin, eğitimsel olarak yeterli düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Elde edilen bulgulara göre, öğrenciler yazılımda; "öğrenci ile etkileşim sağlandığını ve öğrencinin aktif kılındığını", "ırk, din, cinsiyet ayrımı, saldırganlık ve korku gibi istenmeyen unsurların bulunmadığını", "türkçe dilbilgisi ve yazım kurallarına uyulduğunu", "amacın açık ve gerçekleştirilebilir olduğunu", "programın nasıl kullanılacağının yardım butonu aracılığıyla açıklandığını", "öğrencinin Ana Menü, İleri, Geri, CD haritası gibi komutlarla her ekrana gidebilmesine olanak sağlandığını", "yeni bir ekrana geçmek için öğrencinin komut vermesinin beklendiğini, kendiliğinden sayfa çevrilmediğini" ve "yaratıcılığı güçlendirecek, öğrencinin akıl yürütmesine olanak sağlayacak etkinliklerin bulunduğunu" düşünmektedirler.

Yazılımın genel özelliklerine ilişkin grubun ağırlıklı ortalamasının 2.91 olması ve bütün maddelerin 2.35'ten daha büyük aritmetik ortalamaya sahip olmaları, yazılımın genel özellikler açısından, eğitimsel niteliklere sahip olduğunu göstermektedir.

4.2 Ders Yazılımının Öğretimsel Özellikleri İle İlgili Bulgular ve Yorum

Eğitim yazılımı değerlendirme anketinin bu bölümü; yazılımın, öğretimsel özellikleri açısından değerlendirilmesini amaçlamaktadır ve 9 değerlendirme maddesinden oluşmaktadır. Tablo 3'de öğrencilerin, bu bölümde yer alan her bir değerlendirme maddesine verdikleri cevapların aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) ve standart sapması (Ss) ile yazılımın öğretimsel özelliklerinin grup ağırlıklı ortalaması verilmektedir.

Tablo 3 incelendiğinde, yazılımın öğretimsel özelliklerinde yer alan maddelerin aritmetik ortalamalarının 2.26 ile 2.97 arasında değiştiği görülmektedir.

Tablo 3 Yazılımın Öğretimsel Özelliklerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

YAZILIMIN ÖĞRETİMSEL ÖZELLİKLERİ		**N**	**X**	**Ss**
1	Ekran düzeni kullanılan harf büyüklüğü ve karakteri öğrencilerin ve konuların özelliklerine uygundur.	120	2.92	.28
2	Öğrencilerin okuma düzeylerine uygun ve anlaşılır sözcükler kullanılmıştır.	120	2.97	.18
3	Öğrenmenin sırası (içeriğin sunuluşu) öğrenci tarafından değiştirilebilmektedir.	120	2.93	.28
4	Yazılı anlatımlar öğrencinin dikkat sınırını aşmayacak uzunluktadır.	120	2.26	.44
5	Yazılımdaki konu, bilgi ve beceriler günlük yaşama aktarmaya elverişlidir.	120	2.88	.32
6	Yazılım güdüleyici niteliktedir.	120	2.73	.46
7	Öğrenci bu yazılımı kullanarak içeriği etkili bir şekilde öğrenebilmektedir.	120	2.86	.34
8	İçerik sunumu anlaşılır düzeyde hazırlanmıştır.	120	2.96	.20
9	Yazılımda işlenen konunun akış sırası uygundur.	120	2.88	.35
Grubun ağırlıklı ortalaması			**2.82**	

1.00 – 1.67 Yetersiz
1.68 – 2.35 Kısmen Yeterli
2.36 – 3.00 Yeterli

Tablo 3’de görüldüğü gibi, yazılımın öğretimsel özelliklerine ilişkin grubun ağırlıklı ortalaması 2.82 olarak tespit edilmiştir. Grup içinde, 4 nolu maddenin (Yazılı anlatımlar öğrencinin dikkat sınırını aşmayacak uzunluktadır.) 2.26 ile en düşük ağırlıklı ortalamaya; 2 nolu maddenin (Öğrencilerin okuma düzeylerine uygun ve anlaşılır sözcükler kullanılmıştır.) ise 2.97 ile en yüksek ağırlıklı ortalamaya sahip olduğu ve 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9 nolu maddelerin eğitimsel olarak yeterli, 4 nolu maddenin ise eğitimsel olarak kısmen yeterli olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre, öğrenciler yazılımda; “ekran düzeni

kullanılan harf büyüklüğü ve karakterinin öğrencilerin ve konuların özelliklerine uygun olduğunu", "okuma düzeylerine uygun ve anlaşılır sözcükler kullanıldığını", "öğrenme sırasının öğrenci tarafından değiştirilebileceğini", "var olan konu, bilgi ve becerilerin günlük yaşama aktarmaya elverişli olduğunu", "güdüleyici niteliklerin yer aldığını", "içeriğin etkili bir şekilde öğrenilebileceğini", "içerik sunumunun anlaşılır düzeyde hazırlandığını" ve "işlenen konunun akış sırasının uygun olduğunu" düşünmektedirler. Ancak öğrenciler, yazılı anlatımların dikkat sınırını aşmayacak uzunlukta olup olmadıkları hususunda, yazılımın kısmen yeterli olduğunu düşünmektedirler.

Yazılımın öğretimsel özelliklerine ilişkin grubun ağırlıklı ortalamasının 2.82 olması, yazılımın öğretimsel özellikler açısından, eğitimsel niteliklere sahip olduğunu göstermektedir.

4.3 Ders Yazılımının Ekran Tasarım Özellikleri İle İlgili Bulgular ve Yorum

Eğitim yazılımı değerlendirme anketinin bu bölümü; yazılımın, ekran tasarım özellikleri açısından değerlendirilmesini amaçlamaktadır ve 8 değerlendirme maddesinden oluşmaktadır. Tablo 4'te öğrencilerin, bu bölümde yer alan her bir değerlendirme maddesine verdikleri cevapların aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) ve standart sapması (Ss) ile yazılımın öğretimsel özelliklerinin grup ağırlıklı ortalaması verilmektedir.

Tablo 4 incelendiğinde, yazılımın öğretimsel özelliklerinde yer alan maddelerin aritmetik ortalamalarının 2.82 ile 2.97 arasında değiştiği görülmektedir.

Tablo 4 Yazılımın Ekran Tasarım Özelliklerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

YAZILIMIN EKRAN TASARIM ÖZELLİKLERİ		N	X	Ss
1	Ekrandaki görüntü nettir.	120	2.97	.16
2	Önemli noktalar parlak, yanıp sönen, eğik veya renkli yazılarla vurgulanmıştır.	120	2.87	.36
3	Bilgiye ulaşmayı kolaylaştıran CD Haritası amacına uygundur.	120	2.95	.22
4	Öğrenciye ilerlemesiyle bağlantılı olarak pekiştireç verilmiştir.	120	2.82	.38
5	Ekrandaki elemanlar ve renkler doğal göz hareketlerine uygundur ve gözü yormamaktadır.	120	2.79	.41
6	Amaçlara uygun ses, müzik, renk, grafik ve görüntü etkili olarak kullanılmıştır.	120	2.82	.38
7	Dersin ekran görünümü etkili bir şekilde konu işlenmesine olanak sağlamaktadır.	120	2.93	.25
8	Ekran görüntüsü niteliklidir.	120	2.90	.33
Grubun ağırlıklı ortalaması			**2.88**	

1.00 – 1.67 Yetersiz
1.68 – 2.35 Kısmen Yeterli
2.36 – 3.00 Yeterli

Tablo 4'de görüldüğü gibi, yazılımın ekran tasarım özelliklerine ilişkin grubun ağırlıklı ortalaması 2.88 olarak tespit edilmiştir. Grup içinde, 4 nolu (Öğrenciye ilerlemesiyle bağlantılı olarak pekiştireç verilmiştir.) ve 6 nolu (Amaçlara uygun ses, müzik, renk, grafik ve görüntü etkili olarak kullanılmıştır.) maddelerin 2.82 ile en düşük ağırlıklı ortalamaya; 1 nolu maddenin (Ekrandaki görüntü nettir.) ise 2.97 ile en yüksek ağırlıklı ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre, öğrenciler yazılımda; "ekran görüntüsünün net olduğunu", "önemli noktaların parlak, yanıp sönen, eğik veya renkli yazılarla vurgulandığını", "bilgiye ulaşmayı kolaylaştıran CD Haritasının

amacına uygun olduğunu", "öğrenciye ilerlemesiyle bağlantılı olarak verilen pekiştirecin yeterli olduğunu ", "ekrandaki elemanların ve renklerin doğal göz hareketlerine uygun ve gözü yormamakta olduğunu", "amaçlara uygun ses, müzik, renk, grafik ve görüntünün etkili olarak kullanıldığını", "dersin ekran görünümünün etkili bir şekilde konu işlenmesine olanak sağladığını" ve "ekran görüntüsünün nitelikli olduğunu" düşünmektedirler.

Yazılımın ekran tasarım özelliklerine ilişkin grubun ağırlıklı ortalamasının 2.88 olması ve bütün maddelerin 2.35'ten daha büyük aritmetik ortalamaya sahip olmaları, yazılımın ekran tasarım özellikleri açısından, eğitimsel niteliklere sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca uygulanan anketin güvenirliğini ölçmek amacıyla hesaplanan Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı .84 olarak bulunmuştur.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma sonucunda elde edilen bulguların tartışılması, sonuçları ve bulgulara dayalı olarak belirlenen sorunların çözümlenmesi ile Eğitim Yazılımlarının Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik alanında kullanılmasına yönelik öneriler yer almaktadır.

5.1 Tartışma

Bu araştırmada; Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik hizmetlerine yönelik bir eğitim yazılımı geliştirilmiş ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler üç ana başlık altında toplanmıştır:

- Yazılımın Genel Özellikleri
- Yazılımın Öğretimsel Özellikleri
- Yazılımın Ekran Tasarım Özellikleri

Bu üç ana başlık altında toplanan 25 maddeden elde edilen sonuçlar:

Yazılımın genel özellikleri başlığı altında yer alan maddelerden elde edilen bulgulara göre; yazılımda, öğrenci ile etkileşim sağlandığı ve öğrencinin aktif kılındığı, ırk, din, cinsiyet ayrımı, saldırganlık ve korku gibi istenmeyen unsurların bulunmadığı, türkçe dilbilgisi ve yazım kurallarına uyulduğu, amacın açık ve gerçekleştirilebilir olduğu, programın nasıl kullanılacağının yardım butonu aracılığıyla açıklandığı, öğrencinin Ana Menü, İleri, Geri, CD haritası gibi komutlarla her ekrana gidebilmesine olanak sağlandığı, yeni bir ekrana geçmek için öğrencinin komut vermesinin beklendiği, kendiliğinden sayfa çevrilmediği ve yaratıcılığı güçlendirecek, öğrencinin akıl yürütmesine olanak sağlayacak etkinliklerin bulunduğu saptanmıştır.

Yazılımın genel özellikleri başlığı altında yer alan maddeleri bir bütün olarak incelediğimizde, yazılımın genel özellikler açısından eğitimsel niteliklere sahip olduğu görülmektedir.

Yazılımın öğretimsel özellikleri başlığı altında yer alan maddelerden elde edilen bulgulara göre; yazılımın ekran düzeni, kullanılan harf büyüklüğü ve karakterinin öğrencilerin ve konuların özelliklerine uygun olduğu, okuma düzeylerine uygun ve anlaşılır sözcükler kullanıldığı, öğrenme sırasının öğrenci tarafından değiştirilebileceği, var olan konu, bilgi ve becerilerin günlük yaşama aktarmaya elverişli olduğu, güdüleyici niteliklerin yer aldığı, içeriğin etkili bir şekilde öğrenilebileceği, içerik sunumunun anlaşılır düzeyde hazırlandığı ve işlenen konunun akış sırasının uygun olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilere göre, bir ekranda yer alan yazılı anlatımların, daha kısa ve dikkat sınırını zorlamama noktasında daha yeterli olması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Yazılımın öğretimsel özellikleri başlığı altında yer alan maddeleri bir bütün olarak incelediğimizde, yazılımın öğretimsel özellikler açısından eğitimsel niteliklere sahip olduğu görülmektedir.

Yazılımın ekran tasarımı özellikleri başlığı altında yer alan maddelerden elde edilen bulgulara göre; yazılımda; ekran görüntüsünün net olduğu, önemli noktaların parlak, yanıp sönen, eğik veya renkli yazılarla vurgulandığı, bilgiye ulaşmayı kolaylaştıran CD Haritasının amacına uygun olduğu, öğrenciye ilerlemesiyle bağlantılı olarak verilen pekiştirecin yeterli olduğu, ekrandaki elemanların ve renklerin doğal göz hareketlerine uygun ve gözü yormamakta olduğu, amaçlara uygun ses, müzik, renk, grafik ve görüntünün etkili olarak kullanıldığı, dersin ekran görünümünün etkili bir şekilde konu işlenmesine olanak sağladığı ve ekran görüntüsünün nitelikli olduğu saptanmıştır.

Yazılımın ekran tasarım özellikleri başlığı altında yer alan maddeleri bir bütün olarak incelediğimizde, yazılımın ekran tasarım özellikleri açısından eğitimsel niteliklere sahip olduğu görülmektedir.

5.2 Sonuç

Araştırmada elde edilen bulgulara göre yazılım; genel, öğretimsel ve ekran tasarım özellikleri açısından eğitimsel nitelikler taşımaktadır.

5.3 Öneriler

Bu araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak eğitim yazılımı ve bu konuda yapılacak araştırmalarla ilgili olarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

1. Hazırlanmış olan eğitim yazılımında, yazılı anlatımların dikkat sınırını aşmamasına özen gösterildiğinde, yazılım daha etkili olabilir.
2. Hazırlanmış olan eğitim yazılımında, yaratıcılığı güçlendirmeye yönelik etkinlikler çoğaltılabilir.
3. Yazılımda yer alan ve öğrenciye ilerlemesiyle bağlantılı olarak verilen pekiştireç geliştirilerek daha etkili kılınabilir.
4. Yazılımın tam ekran görünümüne sahip bir türü geliştirildiğinde daha etkili olunabilir.
5. Hazırlanmış eğitim yazılımının internet üzerinden yayınlanabilmesine olanak sağlandığında, daha geniş kitlelere ulaşılabilinir.
6. Yazılımın farklı konuların (etkili çalışma yöntemleri, hızlı okuma teknikleri, sınav kaygısı, stresle başa çıkma vb.) öğretildiği türleri geliştirilebilir.
7. Yazılımın grup rehberliğinde kullanılabilecek türleri geliştirildiğinde, daha kısa sürede daha çok bireye ulaşılabilinir.
8. Öğrencinin yazılımı kullanmadan önceki ve kullandıktan sonraki ders çalışma motivasyonunu ölçmeye yönelik testler yazılıma dâhil edilebilir.

KAYNAKÇA

Aksoy, M.E. (1989), Bilgisayar kursundan geçen öğretmenleri bir eğitim aracı olarak Bilgisayara ilişkin tutumları, Ankara; A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Alakent, (Karaoğlan) B. (1991), İlkokullar için bilgisayara dayalı öğrenme ortamları, İzmir; Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Alessi, S.M., Trollip, S.R. (1985), *Computer – Based Instruction Methods and Development*, New Jersey, Prentice – Hall, Inc., Englewood Cliffs.

Alkan, C. (1987), *Eğitim Teknolojisi*, Yargıçoğlu Matbaası, Ankara

Alkan, C. (1986), Bilgisayarların Eğitimde Kullanımları, *Eğitim ve Bilim*, Ankara

Alkan C., Deryakulu D. Ve Şimşek N. (1995), *Eğitim teknolojisine giriş, disiplin, süreç, Ürün*, Ankara; Önder Matbaacılık,s.10-36.

Altıntaş, Ersin; Kaya, Nizamettin (2001), *Psikolojik Danışma ve Rehberlik (pdr) Araştırmalarında Bilgisayar Kullanımı,* Nobel Yayın Dağıtım. Ankara

Aşkar P., Yavuz H., Köksal M. (1993), Ders yazılımlarının değerlendirilmesi, Ankara; *Çağdaş Eğitim Dergisi*, s.14-19.

Aşkar P. (1986), Micro bilgisayarların okullarda kullanımı, Ankara; *Eğitim ve Bilim Dergisi*, Cilt: 11 Sayı:61.

Bayraktar, E. (1988), Bilgisayar destekli matematik öğretimi, Ankara; A.Ü Sosyal Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi.*

BDE (1990), Proje danışma kurulu toplantısı II.

Bekiroğlu, N. (1995), Bilgisayar destekli öğretim için bir modül tasarımı, İstanbul; Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi.*

Cüceloğlu, D. (2000),*Yeniden İnsan İnsana*, Remzi Kitapevi, İstanbul.

Çetin, C. (1993), Eğitim sorunu ve milli eğitim planı, *Milli Eğitim*, Sayı:124.

Çilenti, K. (1991), *Eğitim teknolojisi ve öğretim*, Ankara; Kadıoğlu Matbaası.

Çomoğlu, D. (1990), Pascal için bir bilgisayar destekli öğretim sistemi tasarımı ve Gerçekleştirimi, Ankara; Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi.*

Çoruh, L. (2004), Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE) kapsamında hazırlanan bilgisayar oyunlarının 4-6 yaş arası çocuklara temel kavramların öğretilmesindeki etkisi, Ankara, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi.*

Demir, D. Melkaç. (2004), Bir Eğitim Yazılımının Temelini Oluşturan Yapay Zeka Programı Geliştirme. Adana, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Deniz, L. (1989), Bilgisayar yazılımlarının değerlendirilmesi eğitsel yazılımlar, Ankara;: A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*.

Dpt (1990), Altıncı beş yıllık kalkınma planı, Ankara.

Dpt (1993), Altıncı beş yıllık kalkınma planı, Ankara.

Fidan, Nurettin. Erden Münire (1998), *Eğitime Giriş,* Alkım yayınevi. İstanbul

Görpeli, T. (2003), Biyoloji öğretiminde BDÖ ile Geleneksel öğretim yöntemlerinin öğrenci başarısına etkisi, Ankara; Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Güneş, N. (1991), Bilgisayarla öğretimde değişik yaklaşımların öğrenme üzerindeki Etkileri, Ankara; A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Güngör, C. (1990), Development of an interactive teaching tool. “course desinger” and sample application to a mechenical engineering course, Ankara; ODTÜ.

Gross, P. (2003), *Macromedia Director ve Lingo Kaynağından Eğitim*, Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Hashim, Y; Tik, C.C. (1997), Use of Instructional Design with Mastery Learning, Educational Technology. 3,2.

Heddens, J.W. , Speer, R.W. (1997), *Today’s Mathematics*, (9. Edition). New Jersey. Merrill an Imprint of Prentice – Hall.

Hızal, A. (1989), Bilgisayar eğitimi ve bilgisayar destekli eğitime ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi, Ankara; A.Ü., Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Hillsdale, New Jersey, Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Ibm Bde (1990), Bde araştırma ve geliştirme merkezi.

İpek, İsmail (2001), *Bilgisayarla Öğretim (Tasarım, Geliştirme ve Yöntemler),* Tıp Teknik Kitapçılık, Ankara.

Karasar, Niyazi (2004), *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara

Kaşlı, A. (1991), Bilgisayar destekli öğretim izlencelerinin geliştirilmesi için bir metodoloji, İzmir; Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Katırcı H. (2002), Okul Rehberlik Hizmetlerinde Bilgisayar Kullanımı (Eğitsel Bir Yazılım Geliştirme), Ankara, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Kepçeoğlu, Muharrem (2001), *Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri*, Alkım yayınevi, İstanbul.

Keser, H. (1988), Ortaöğretim kurumları için bilgisayar destekli öğretim model önerisi, Ankara; A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Keser, H. (1989), Bilgisayar destekli öğretim için bir model önerisi, Ankara; A.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Köksal, M. (1988), The effect of computer assisted instruction on student mathematics achievement, attitudes toward computer and mathematics,Ankara; ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Köymen, Ülkü (1996), Öğretim Yöntemlerinin Kuramsal Temelleri ve Tarih Öğretiminden Bir Örnek, *Eğitim ve Bilim*.

Kutlu, M. O. , Bozkurt M. C. (2004), *Okulda ve Sınavlarda Adım Adım Başarı "Etkili Ders Çalışma ve Öğrenme Yöntemleri"*, Çizgi Kitabevi. Konya.

Kutlu, Oğuz. (1999), Öğretimi Ayrıntılama Kuramına dayalı Matematik Öğretimi ve Bilgisayar Destekli sunumun başarıya ve kalıcılığa etkisi, Adana, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*.

Lehsin, C.B. , Pollack J. , Reigeluth C.M.(1994), Instructional Design Strategies and Tactics, N.J. Second Printing. Educational Technology Publication, *Englewood Cliffs*.

Meb (Ağustos-Kasım 1984), Ortaöğretimde bilgisayar eğitimi ihtisas komisyonu raporu.

MEB Personel Genel Müdürlüğü

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Araştırma, Plânlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Türkiye'de Eğitim kademelerine göre okul ve öğrenci sayılarının değişimi.

Numaoğlu, M. (1992), Meb Bde projesi bilgisayar destekli öğretim ders yazılımlarında bulunması gereken eğitsel özellikler, Ankara; A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Orhan, F. (1995), Bilgisayar ders yazılımlarının değerlendirilmesi için bir model önerisi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Ormord, J. E. (1990), Human Learning, Ohio. Merrill Publishing Company, *A Bell and Howell Information Company Columbus*.

Öztürel, L. (1987), Bilgisayarla öğretimin matematik erişisine etkisi, Ankara:H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Pekçağlayan, N (1990), Anaokuluna giden 6 yaş grubu çocuklarda klasik eğitim yöntemleri ile bilgisayar destekli eğitim yöntemlerinin karşılaştırılması, Ankara; H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Reigeluth, C. M. (1983a), Instructional Design Theories and Models.

San, P. (1986), Anaokuluna giden 5-6 yaş çocuklarında sayı ve miktar korunumunun kazandırılmasında bilgisayarla yapılan eğitimin etkisinin incelenmesi, Ankara; Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Sekman, M. (2005), *Her şey Seninle Başlar*, Alfa Yayınevi.

Senemoğlu, N. (1997), Gelişim, Öğrenme ve Öğretim. Özsen Matbaası. Ankara

Şimşek, N. (1995), Yazılım tasarım standartlarının bilgisayar ortamında öğrenmeye etkisi, Ankara; Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Taşçı, D. (1993), Türkiye'de bilgisayar destekli öğretimin yönetimi ve bir model Önerisi, Ankara; A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Uzunboylu, H. (1995), Bilgisayar öğrenme düzeyi ile bilgisayar yönelik tutumlar arasındaki ilişki, Ankara; A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Yağcı, F. (1999), Genel liselerde okuyan öğrencilerin denetim odağı ve güdülenme düzeyleri ile Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Gaziantep örneği), Gaziantep; Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.

Yarımağa, Ünal.(2005), Rehber öğretmenler için ÖSYS seminerleri - Türkiye'de Yükseköğretime Giriş, Adana, Çukurova Üniversitesi

Yeşilyaprak, Binnur. (2004), *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri, Gelişimsel yaklaşım*, Nobel yayın dağıtım. Ankara

Yıldız, T. Turan , Yıldız, Özgür. (2005), Mesleki Yönlendirmede Web Desteği.

Akkoyunlu, B. (1991). Bilgisayar destekli öğrenmede Türkiye için bir model, Londra; Leicester Üniversitesi.

www.letstalkcounseling.com (Online Visual and Audio Counseling), 15.12.2005

www.osym.gov.tr (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi), 15.12.2005

www.pdr.org.tr (Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği), 09.11.2005

www.kursunkalem.com , 01.02.2007

www.kigem.com (Kişisel Gelişim Merkezi), 10.11.2006

www.habervitrini.com , 05.09.2006

www.maximum.com , 12.03.2007

www.hurriyet.com.tr , 12.03.2007

www.turkei.net , 26.12.2006

www.ntvmsnbc.com , 25.12.2007

www.vatanim.com.tr , 25.12.2007

www.motivasyoncu.com , 30.10.2006

www.denizce.com , 19.11.2006

www.ahmettekin.com.tr (Adana Kişisel Gelişim Derneği Başkanı), 03.04.2007

EKLER

Ek 1. Eğitim Yazılımı Değerlendirme Anketi

Anket Numarası:……

Sevgili Öğrenci;

Bu anket, bilgisayar destekli öğretimde kullanılmak üzere, PDR Hizmetlerine yönelik geliştirilen bir eğitim yazılımının değerlendirilmesi amacıyla hazırlamış olduğum yüksek lisans tezime veri toplamak için düzenlenmiştir.

Ankette;

1. Yazılımın genel özellikleri
2. Yazılımın öğretimsel özellikleri
3. Yazılımın ekran tasarım özellikleri

Başlıklı 3 bölüm ve toplam 25 değerlendirme ifadesi bulunmaktadır.

Bu ifadeler temelindeki görüş ve düşüncelerinize uygun yeterlilik düzeyini, ilgili düzey başlığının altındaki daireye "X" işareti koyarak belirtebilirsiniz.

Öğretim çalışmalarınızdan zaman ayırarak, araştırmama sağlayacağınız katkılar için teşekkür ederim.

Bader GÜNEŞ
Ç.Ü. Eğitim Fakültesi
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü

YAZILIMIN GENEL ÖZELLİKLERİ

		YETERSİZ	KISMEN YETERLİ	YETERLİ
1	Öğrenci ile etkileşim sağlanmış ve öğrenci aktif kılınmıştır.			
2	Irk, din, cinsiyet ayrımı, saldırganlık ve korku gibi istenmeyen unsurlardan arındırılmıştır.			
3	Türkçe dilbilgisi ve yazım kurallarına uygundur.			
4	Eğitim yazılımının amacı açık ve gerçekleştirilebilir niteliktedir.			
5	Öğrencilere programın nasıl kullanılacağı yardım butonu aracılığıyla açıklanmıştır.			
6	Öğrencinin Ana Menü, İleri, Geri, CD haritası gibi komutlarla her ekrana gidebilmesine olanak sağlanmıştır.			
7	Yeni bir ekrana geçmek için öğrencinin komut vermesi beklenmektedir. Kendiliğinden sayfa çevrilmemektedir.			
8	Yazılım, yaratıcılığı güçlendirecek ve öğrencinin akıl yürütmesine olanak sağlayacak etkinlikler içermektedir.			

YAZILIMIN ÖĞRETİMSEL ÖZELLİKLERİ

		YETERSİZ	KISMEN YETERLİ	YETERLİ
1	Ekran düzeni kullanılan harf büyüklüğü ve karakteri öğrencilerin ve konuların özelliklerine uygundur.			
2	Öğrencilerin okuma düzeylerine uygun ve anlaşılır sözcükler kullanılmıştır.			
3	Öğrenmenin sırası (içeriğin sunuluşu) öğrenci tarafından değiştirilebilmektedir.			
4	Yazılı anlatımlar öğrencinin dikkat sınırını aşmayacak uzunluktadır.			
5	Yazılımdaki konu, bilgi ve beceriler günlük yaşama aktarmaya elverişlidir.			
6	Yazılım güdüleyici niteliktedir.			
7	Öğrenci bu yazılımı kullanarak içeriği etkili bir şekilde öğrenebilmektedir.			
8	İçerik sunumu anlaşılır düzeyde hazırlanmıştır.			
9	Yazılımda işlenen konunun akış sırası uygundur.			

YAZILIMIN EKRAN TASARIM ÖZELLİKLERİ

		YETERSİZ	KISMEN YETERLİ	YETERLİ
1	Ekrandaki görüntü nettir.			
2	Önemli noktalar parlak, yanıp sönen, eğik veya renkli yazılarla vurgulanmıştır.			
3	Bilgiye ulaşmayı kolaylaştıran CD Haritası amacına uygundur.			
4	Öğrenciye ilerlemesiyle bağlantılı olarak pekiştireç verilmiştir.			
5	Ekrandaki elemanlar ve renkler doğal göz hareketlerine uygundur ve gözü yormamaktadır.			
6	Amaçlara uygun ses, müzik, renk, grafik ve görüntü etkili olarak kullanılmıştır.			
7	Dersin ekran görünümü etkili bir şekilde konu işlenmesine olanak sağlamaktadır.			
8	Ekran görüntüsü niteliklidir.			

Düşünceleriniz ve eklemek istedikleriniz:

Ek 2: İzin Belgesi

T.C.
HATAY VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.31.00-00(SGB)000/ 470 / 14885 04 MAY 2007

Konu : Bader DURMAZ GÜNEŞ'in
Araştırma izin isteği.

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 30.04.2007 tarihli ve 1401-2007 sayılı yazısı.

Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Bader DURMAZ GÜNEŞ'in danışmanı Yrd. Doç. Dr. Mehmet TEKDAL yönetiminde yapmakta olduğu "Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetlerine Yönelik Bir Eğitim Yazılımının Geliştirilmesi ve Öğrenciler Üzerindeki Etkisi" başlıklı tez çalışması için 05–31 Mayıs 2007 tarihleri arasında İlimiz İskenderun İlçesi, İskenderun İbn-i Sina Lisesi ve İskenderun Anadolu Lisesi'nde araştırma yapabilme isteği ile ilgili başvurusu, Müdürlüğümüz bünyesinde oluşturulan komisyon tarafından değerlendirilmiş olup, eğitim-öğretim çalışmalarını olumsuz etkileyecek davranışlardan ve çalışmalardan uzak durulacağı; Türk Milli Eğitimi'nin amaçlarına aykırı çalışmalarda bulunulmayacağı; aksi takdirde çalışmalarının yarım bıraktırılmasının kabul edileceği yazıyla bildirilmiş olup; söz konusu çalışmanın ilgili okullarda yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Nazım BOZOĞLAN
Müdür V.

OLUR
04/05/2007
Ayaz AKKOR
Vali a.
Vali Yardımcısı

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Bader GÜNEŞ
Doğum Yeri ve Yılı : İskenderun / HATAY - 1982
Medeni Durumu : Evli
E-posta Adresi : baderdurmaz@yahoo.com

Öğrenim Durumu:

2003 – 2007/ Yüksek Lisans: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı.

1999 – 2003 / Lisans :Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı.

1995 – 1998 / Lise :İskenderun Şemsettin Mursaloğlu Lisesi

İş Durumu:

2006 - ……. :Diyarbakır Hürriyet İlköğretim Okulu, Bilgisayar Öğretmeni.

2004 – 2006 :İskenderun Cumhuriyet Lisesi, Bilgisayar Öğretmeni.

2003 – 2004 :İskenderun Anadolu Teknik, Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Bilgisayar Öğretmeni.